

บทความนี้จะเขียนเกี่ยวกับ **โครงสร้าง** หรือรูปแบบของการเขียนเรียงความแก้ **กระทู้ธรรม** ในระดับ **ธรรมศึกษาชั้นตรี** เท่านั้น เพื่อให้ผู้ที่เริ่มเรียนหรือเรียนธรรมศึกษาชั้นตรียุ่่นั้น มีแผนการเขียนที่ถูกต้องซึ่งจำเป็นอย่างมากที่จะต้องทำความเข้าใจในโครงสร้างรูปแบบการเขียนให้ชัดเจนเสียก่อน ฉะนั้นโปรดทำความเข้าใจในโครงสร้างพื้นฐานเบื้องต้นด้านล่าง

โครงสร้างรูปแบบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมตรี

1สุภาษิตบทตั้ง.....

.....

.....คำแปล.....

.....

2 ณ บัดนี้.....

.....

3 คำว่า.....

.....

.....สมดังสุภาษิตที่มาใน.....ว่า

4สุภาษิตเชื่อม 1.....

.....

.....คำแปล.....

.....

5 คำว่า.....

.....

.....

6 สรุป.....

.....

.....สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ เบื้องต้นว่า

7สุภาษิตบทตั้ง.....

.....

.....คำแปล.....

.....

มีนัยดังพรรณนามาด้วยประการฉะนี้ 8

อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม

ในการอธิบายของผมจะขออธิบายอยู่ **8** ส่วนตามหมายเลข **สีแดง** ตามภาพเบื้องต้นนั้นดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ**สภาพิตบทตั้ง**เป็นสภาพิตที่สนามหลวงกำหนดมาให้หรือเรียกว่าโจทย์ของวิชานี้ก็ได้และให้เขียนถึงหน้ากระดาษตามภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การเขียนอารัมภบทคือ **ณ บัดนี้..** ให้ขึ้นบรรทัดใหม่และย่อหน้าแล้วให้เขียนคำเต็มๆ ว่า **ณ บัดนี้จะได้อธิบายขยายความแห่งกระทู้ธรรมสภาพิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ เบื้องต้น** พอเป็นแนวทางแห่งการศึกษาและนำไปปฏิบัติสืบต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ตรงนี้เป็นการเริ่มเขียนอธิบายสภาพิตบทตั้งที่สนามหลวงกำหนดเป็นโจทย์มาให้ นั่นเอง ให้เราอธิบายประมาณ 7-10 บรรทัด (เว้นบรรทัดด้วย) พออธิบายได้ใจความตามบรรทัดที่กำหนดไว้แล้ว ให้เขียนคำว่า **สมดังสภาพิตที่มาใน.....ว่า** (ต่อท้าย ตรงจุด...นั้นให้เขียนบอกที่มาของสภาพิตเชื่อม ก่อนที่จะเริ่มเขียนสภาพิตเชื่อมต้องบอกที่มาของสภาพิตก่อน)

ขั้นตอนที่ 4 การ**เขียนสภาพิตเชื่อม** เป็นสภาพิตที่เราท่องไว้ เป็นสภาพิตที่นำมาเชื่อมความกับสภาพิตตั้ง เวลาเขียนต้องอยู่กึ่งกลางและตรงกับสภาพิตบทตั้ง

ขั้นตอนที่ 5 ตรงนี้เป็นการเขียนอธิบายสภาพิตเชื่อมที่และเช่นเดียวกันต้องให้ได้ประมาณ 7-10 บรรทัดพอสมควร

ขั้นตอนที่ 6 คือ**ขั้นตอนการเขียนสรุป** ให้ย่อหน้าขึ้นบรรทัดใหม่ เขียนคำว่า **สรุปความว่า...** การสรุปความนั้นควรสรุปประมาณ 5-6 บรรทัด เมื่อเขียนสรุปเสร็จแล้วให้เขียนคำว่า **สมดังพุทธสภาพิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ เบื้องต้นนั้นว่า** จากนั้นสภาพิตบทตั้งมาปิดตามขั้นตอนที่ 7

ขั้นตอนที่ 7 **ให้นำสภาพิตบทตั้งมาปิดอีกทีตามโครงสร้างด้านบน**

ขั้นตอนที่ 8 เป็นการเขียนคำปิดสภาพิตบทตั้งอีก คือให้เขียนคำว่า **มีนัยดังพรรณนามาด้วยประการจะนี้** โดยไม่ต้องย่อหน้า นี่คือจบขั้นตอนการเขียนกระทู้ธรรมตรีศรับไม่ยาก

TiP : ควรจำหลักสำคัญดังนี้

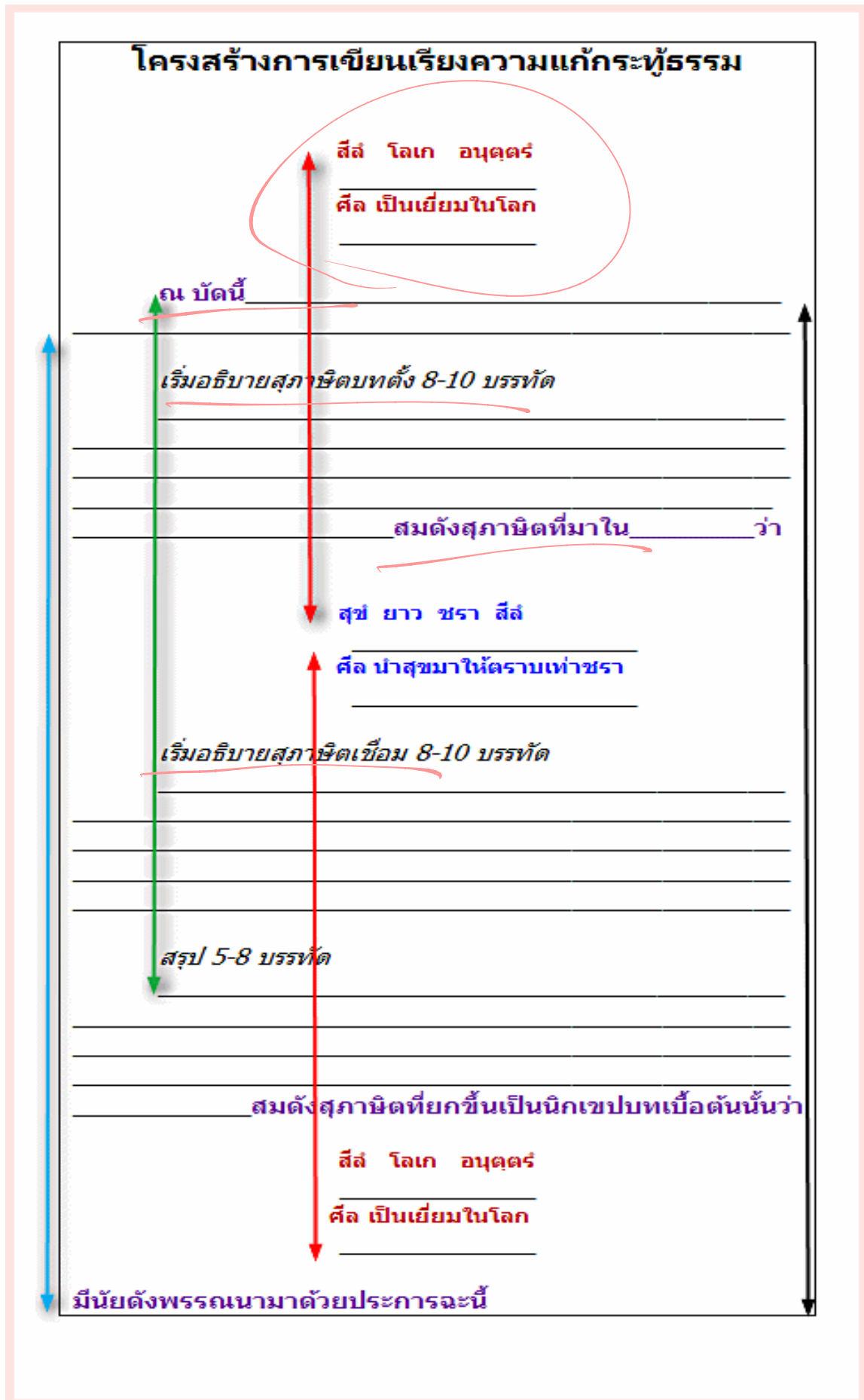
- 1.การเขียนสภาพิตต้องอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษและตรงกัน
2. ตามเลข 2, 3, 5, 6, เวลาเขียนต้องย่อหน้าทุกครั้งนะครับและให้ตรงกัน
- 3.สิ่งที่ต้องจำให้ได้เองเมื่อลงมือเขียน คือ
 - คำอารัมภบท,
 - สภาพิตเชื่อมพร้อมคำแปลและที่มาของสภาพิตเชื่อม,
 - สมดังสภาพิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ เบื้องต้นนั้นว่า
 - มีนัยดังพรรณนามาด้วยประการจะนี้

เหล่านี้ผู้เรียนผู้สอบต้องจำให้ได้เองนะครับ เพราะเวลาสอบจะมีแค่กระดาษขาวเปล่าๆ และโจทย์ปัญหา ก็คือสภาพิตบทตั้งที่สนามสอบนำมาให้เท่านั้น และผู้สอบจะต้องเขียนให้ถูกต้องตามโครงสร้างเบื้องต้นนั้น ฉะนั้นอย่าลืมจำให้ได้นะครับ

สุดท้ายหวังว่าคงจะไม่ยากนะครับ ผมเชื่อว่าถ้าเราทำความเข้าใจดีแล้วลองลงมือเขียนประมาณสองสามครั้งเราก็จะจำรูปแบบโครงสร้างการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมได้ขึ้นใจแน่นอน

อธิบายโครงสร้างการเขียนกระทู้ธรรมตรี

บทความนี้จะอธิบายเสริมเข้าใจจากที่เคยเขียนอธิบาย โครงสร้างการเขียนกระทู้ธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นและให้เห็นภาพมากยิ่งขึ้น เพราะวิชาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมเป็นวิชาที่มีความละเอียดอ่อน แม้เราจะสามารถอธิบายได้ด้อย่างไรแต่หากไม่ถูกต้องตามหลักโครงสร้างหรือรูปแบบการเขียนจะต้องมีผลต่อคะแนนของผู้เรียนผู้สอบ ดังนั้นควรศึกษาให้เข้าใจจากบทความนี้เสริมอีก

อธิบายโครงสร้างตามลูกศร

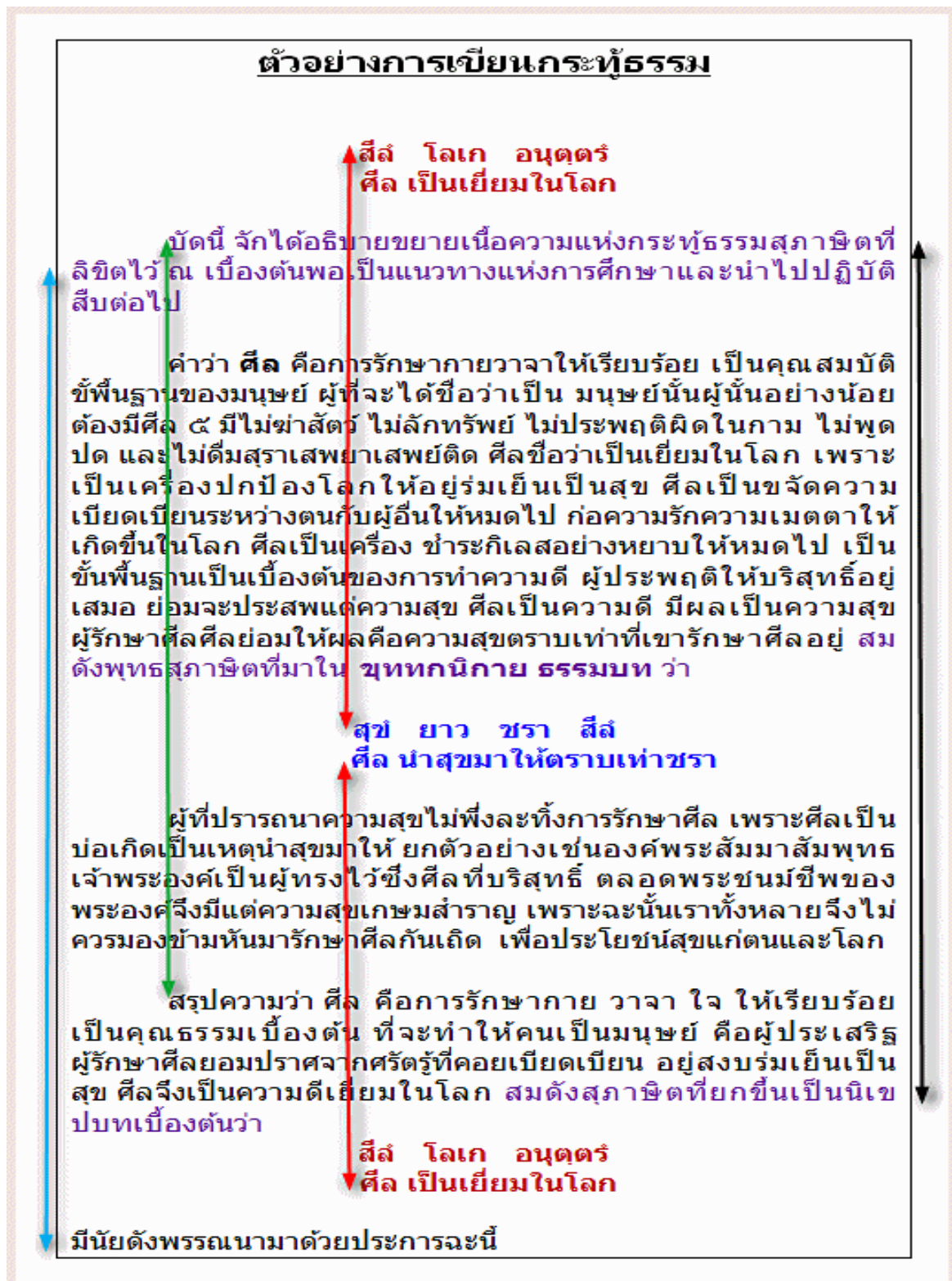
ลูกศรสีแดง หมายถึงพุทธสภาพทั้ง 3 นั้นจะต้องเขียนให้อยู่ระหว่างกิ่งกลางหน้ากระดาน และให้ตรงกันตั้งแต่สภาพตั้ง สภาพเชื่อม และสภาพปิดท้าย จะต้องให้ตรงกันตามแนวลูกศรสีแดงในภาพ

ลูกศรสีเขียว หมายถึงย่อหน้าทุกครั้งจะต้องให้ตรงกันตามแนวลูกศร (การย่อหน้าควรประมาณ 5-6 ตัวอักษร หรือ 1 ข้อมือของนิ้วชี้)

ลูกศรสีฟ้า หมายถึงบรรทัดต่อจากที่เราย่อหน้าแล้ว จะต้องเขียนให้ชิดติดเส้นขอบกระดาษพอสมควร ไม่ต้องติดมากก็ได้ แต่ตัวอักษรต้องตรงกันเป็นระเบียบตามแนวเส้นลูกศรสีฟ้า

ลูกศรสีดำ หมายถึงเนื้อหาหรือตัวอักษรควรจะต้องชิดเส้นสุดตามเส้นของกระดาษเขียนนั่นเอง และอย่างเขียนเลยออกมานอกเส้น นอกจากจะดูไม่สวยงามแล้วยังอาจจะมีผลต่อคะแนนการเขียนกระทู้ด้วย

และเมื่อนำมาเขียนก็จะได้ตามรูปแบบด้านล่างนี้ครับ

ทริป : ธรรมศึกษาโทและธรรมศึกษาเอก ก็ใช้หลักการเดียวกันครับ แม้ว่าโครงสร้างด้านบนจะเป็นของธรรมศึกษาตรี แต่รูปแบบการเขียนก็ใช้ลักษณะเดียวกัน เพียงแต่ว่าธรรมชั้นโทจะต้องเพิ่มสภาศิตเชื่อมขึ้นมา **2** สภาศิตและธรรมศึกษาชั้นเอกจะต้องเพิ่มสภาศิตเชื่อมขึ้นมา **3** สภาศิตเท่านั้นเอง

สุดท้ายคงจะเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนนะครับ แต่ถ้าเกิดมีข้อสงสัยก็ลองอ่านบทความอื่นๆ เสริมหรือคอมเมนต์ถามไว้ด้านล่างครับผม

ตัวอย่างการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมตรี

ต่อจากการครั้งก่อนที่ได้พูดถึงโครงสร้างการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมตรีและอธิบายโครงสร้างกระทู้ธรรมตรี เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนมากยิ่งขึ้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องดูตัวอย่างการเขียนในบทความนี้ประกอบครับ เพราะเมื่อนำมาเขียนลงในกระดาษก็จะได้ตามแบบด้านล่างนี้

Tip: เวลาเขียนจริงต้องให้สภาศิตตรงกันอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ และย่อหน้าก็ตรงตรงกันทุกครั้ง ที่สำคัญต้องเว้นบรรทัดตามตัวอย่างนี้

ตัวอย่างจะ

เลขที่...๑...
ปะโยคนักรธรรมชั้น...ตรี.....
วิชา....เรียงความแก้กระทู้ธรรม....
สอบในสนามหลวง
วันที่ ...๑๕.. เดือน...พฤศจิกายน..... พ.ศ.๒๕๕๓.....

สัท โลเก อนุตตร
สัท เป็นเยี่ยมในโลก
ณ บัดนี้จักได้อธิบายขยายเนื้อความแห่งพุทธศาสนสภาศิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ เบื้องต้น พอเป็นแนว
แห่งการศึกษาและนำไปปฏิบัติสืบไป
คำว่า สัท คือการรักษากายวาจาใจให้เรียบร้อย เป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ผู้ที่จะได้
ผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์นั้นผู้นั้นอย่างน้อยต้องมีสัท ๕ มิใช่มาสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม
ไม่พูดปด และไม่ดื่มสุราเสพยาเสพติด สัทชื่อว่าเป็นเยี่ยมในโลกเพราะเป็นเครื่องป้องกันโลกให้อยู่ร่มเย็น
นเป็นสุขสัทเป็นเครื่องขจัดความเบียดเบียนระหว่างตนกับผู้อื่นให้หมดไป ก่อความรักความเมตตาให้เกิด
ขึ้นในโลก สัทเป็นเครื่องชำระกิเลสอย่างหยาบให้หมดไป เป็นขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นของการทำความดีผู้
ให้บริสุทธิ์อยู่เสมอย่อมจะประสบแต่ความสุข สัทเป็นความดี มีผลเป็นความสุข ผู้รักษาสัทสัทย่อมให้ผล
ความสุขตราบเท่าที่เขารักษาสัทอยู่ สมดังพุทธศาสนสภาศิตที่มาใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า
สุขยาว ขรา สัท
สัทนำสุขมาให้ตราบเท่าขรา
ผู้ที่ปรารถนาความสุขไม่พึงละทิ้งการรักษาสัท เพราะสัทเป็นบ่อเกิด เป็นเหตุนำสุขมาให้ ยกตัว
อย่างเช่น องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งสัทที่บริสุทธิ์ ตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์จึง

มีแต่ความสุขเกษมสำราญ เพราะฉะนั้น เราทั้งหลายจึงไม่ควรมองข้ามหันมารักษาศีลกันเถิดเพื่อประโยชน์
นุสขแก่ตนและโลก
สรุปความว่า ศีล คือการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย เป็นคุณธรรมเบื้องต้น ที่จะทำให้คนเป็นม
นุษย์ คือผู้ประเสริฐ ผู้รักษาศีล ย่อมปราศจากศัตรูที่คอยเบียดเบียน อยู่สงบร่มเย็นเป็นสุข ศีลจึงเป็นค
ความดีเยี่ยมในโลก สมดังสุภาษิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ เบื้องต้นว่า
ศีล โลก อนุตตร
ศีล เป็นเยี่ยมในโลก
มีนัยดังพรรณนามาก็มีด้วยประการฉะนี้

พุทธศาสนสุภาษิตเล่ม1 สำหรับธรรมศึกษาชั้นตรี

ในระดับ**ธรรมศึกษาชั้นตรี**จะต้องใช้**พุทธศาสนสุภาษิตเล่ม1**ในการเขียนเรียนความแก่กระทุ้ธรรมตามหลักสูตรของธรรมศึกษาที่ประกาศใช้ในปัจจุบันและมีกำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ **5**หมวด คือ1. ทานวรรค หมวดทาน 2.ศีลวรรค หมวดศีล 3.สดีวรรค หมวดสติ 4.บาปวรรค หมวดบาป 5.บุญวรรค หมวดบุญ และยังกำหนดหัวข้อสุภาษิตที่มีประโยชน์น่าใช้ไว้ด้วย ซึ่งเป็นการดีและสะดวกอย่างมากสำหรับผู้เรียน เพราะจะได้ไม่ต้องไปมั่วหาสุภาษิตเอง เราก็เอาตามที่สนามหลวงกำหนดมาให้เลยจะดีที่สุด แต่ที่สนามหลวงกำหนดมาให้ก็มีมาก ผมจึงได้เลือกเอาเฉพาะที่คิดว่าจำได้ง่ายๆ มาโพสในบทความนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้สะดวกในการเลือกที่จะจำและนำไปเขียนเรียงความแก่กระทุ้ธรรม

1. ทานวรรค คือ หมวดทาน

ทานญจ ยุตญจ สมานมาหุ

ท่านว่า ทานและการรบ เสมอกัน

ส. ส. ๑๕/๒๙

วิเจยย ทานํ สุตตปปสตก.

การเลือกให้ อันพระสุตตทรงสรรเสริญ

ส.ส. ๑๕/๓๐

พาลา หเว นป্পัสสนติ ทาน.

คนพาลเท่านั้น ย่อมไม่สรรเสริญทาน.

ข. ขา. ๒๕/๓๘.

ทพฺ ภโผ โหนติ ภชนติ นํ พหุ.
ผู้ให้ ย่อมเป็นที่รัก คนหม่มากย่อมคบเขา.
อง.ปญจก. ๒๒/๔๓.

ททมาโน ปิโย โหนติ.
ผู้ให้ ย่อมเป็นที่รัก.
อง. ปญจก. ๒๒/๔๔.

2. ศีลวรรค คือ หมวดศีล

สีลํ ยาว ชรา สารุ.
ศีลยังประโยชน์ให้สำเร็จตราบเท่าชรา.
ส.ส. ๑๕/๕๐

สขํ ยาว ชรา สีลํ.
ศีลนำสุขมาให้ตราบเท่าชรา.
ข.ธ. ๒๕/๕๙.

สญญมโต เวรํ น จียติ.
เมื่อคอยระวังอยู่ เวรย่อมไม่ก่อขึ้น.
ที.มหา. ๑๐/๑๕๙.

สีลํ รกฺเขยฺย เมธาวิ.
ปราชญ์พึงรักษาศีล.
ข.อิติ. ๒๕/๒๘๒.

3. สติวรรค คือ หมวดสติ

สติ โลกสมิ ชาติโร.
สติเป็นธรรมเครื่องตื่นอยู่ในโลก.
ส. ส. ๑๕/๖๑.

สติมโต สทา ภทฺทํ.
คนผู้มีสติ มีความเจริญทุก
เมื่อ.

ส.ส. ๑๕/๓๐๖.

สติมโต สุเว เสยฺโย.
คนมีสติ เป็นผู้ประเสริฐทุกวัน.
ส.ส. ๑๕/๓๐๖.

4. ปาปวรรค คือ หมวดบาป

ทุกฺโข ปาปสฺส อจฺจโย.
ความสังสมบาป นำทุกข์มาให้.
ข.ธ. ๒๕/๓๐.

ปาปํ อกรณํ สุขํ.
การไม่ทำบาป นำสุขมาให้.
ข.ธ. ๒๕/๕๙.

ปาเป น รมตี สุขิ.
คนสะอาดไม่ยินดีในความชั่ว.
ข.อุ. ๒๕/๑๖๖.

นตถิ ปาป อกุกพโต.

บาปไม่มีแก่ผู้ไม่ทำ.

ข.ธ. ๒๕/๓๑.

ปาปานิ ปริวชเย.

พึงละเว้นบาปทั้งหลาย.

ข.ธ. ๒๕/๓๑.

5. ปุณญวรรค คือ หมวดบุญ

ปญญ โจรเหติ ทูหริ.

บุญอันโจรนำไปไม่ได้.

ส.ส. ๑๕/๕๐.

สุโข ปุณญสุส อจจโย.

ความสงบสุขขึ้นซึ่งบุญ นำสุขมาให้.

ข.ธ. ๒๕/๓๐.

ปญญานิ ปรรโลกสมิ ปติฏฐา โหนติ ปาณิน.

บุญเป็นที่พึงของสัตว์ในโลกหน้า.

ส.ส. ๑๕/๒๖

ปญญานิ กยิราถ สุขาวทานิ

ควรทำบุญอันนำสุขมาให้.

ส.ส. ๑๕/๓.

Tip : การนำสุภาษิตไปใช้ต้องจำที่มาของสุภาษิตด้วย เพราะการเขียนกระทู้ธรรมก่อนจะเชื่อมสุภาษิตที่เราเตรียมไว้เราจะต้องบอกที่มาของสุภาษิตนั้นๆ ก่อนครับ

อีกอย่างจะสังเกตว่าจะมีตัวเลขทับตัวเลขด้านข้างของที่มาสุภาษิตแต่ละตัว ตัวเลขนั้นเป็นการบอกเล่มและบอกหน้าของที่มาสุภาษิตแต่ละตัว แต่ไม่ต้องไปจำนะครับให้จำเฉพาะที่มาสุภาษิตเป็นตัวอักษรย่อ เช่น "ส. ส." แต่เวลานำไปเขียนก็เขียนตัวใหญ่ศึกษาได้จากบทความ **อักษรย่อบอกที่มาของพุทธสุภาษิต** นะครับ...

เครดิตสุภาษิต : คู่มือหลักสูตรธรรมศึกษาตรีธรรม 4 วิชาของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. 2550

อักษรย่อบอกที่มาของพุทธศาสนสุภาษิต

การเขียนเรียงความแก่กระทุ้**ธรรมชาติศึกษาชั้นตรี** **ธรรมชาติศึกษาชั้นโท** และ**ธรรมชาติศึกษาชั้นเอก**นั้น ผู้เรียนผู้สอบจำเป็นอย่างมากที่จะต้องอ้างที่มาของ**พุทธศาสนสุภาษิต** เพื่อให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนกระทุ้และ**ถูกต้องตามหลักปฏิบัติในการสอบสนามหลวง** เนื่องจากการอ้างที่มาของสุภาษิตทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและถูกต้องว่าผู้เรียนผู้สอบไม่ได้เขียนกระทุ้ขึ้นอย่างมั่วๆ และที่สำคัญยังเป็นการให้เครดิตกับสุภาษิตและแหล่งที่มาของสุภาษิตทำให้งานเขียนของเราออกมาอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่นครับ

อักษรย่อบอกที่มาของพุทธศาสนสุภาษิต

อักษรย่อ	เขียนที่มาแบบเต็ม
อง. อฎฐก.	องคุดตตรนิกาย อฎฐกนิปาต
อง. จตฺก.	องคุดตตรนิกาย จตฺกนิปาต
อง. จก.	องคุดตตรนิกาย จกนิปาต
อง. ติก.	องคุดตตรนิกาย ติกนิปาต
อง. ทสก.	องคุดตตรนิกาย ทสกนิปาต
อง. ปญจก.	องคุดตตรนิกาย ปญจกนิปาต
อง. สตตก.	องคุดตตรนิกาย สตตกนิปาต
ข. อิติ.	ขุททกนิกาย อิติวุตตก
ข. อุ.	ขุททกนิกาย อุทาน
ข. ข.	ขุททกนิกาย ขุททกปาฐ
ข. จริยา.	ขุททกนิกาย จริยาปิฎก
ข. จุ.	ขุททกนิกาย จุฬินิเทศ
ข. ข่า. อฎฐก.	ขุททกนิกาย ขาดก อฎฐกนิปาต
ข. ข่า. อสัติ.	ขุททกนิกาย ขาดก อสัตินิปาต
ข. ข่า. เอก.	ขุททกนิกาย ขาดก เอกนิปาต
ข. ข่า. จตฺตาฬิ.	ขุททกนิกาย ขาดก จตฺตาฬินิปาต
ข. ข่า. จตฺก.	ขุททกนิกาย ขาดก จตฺกนิปาต
ข. ข่า. จก.	ขุททกนิกาย ขาดก จกนิปาต
ข. ข่า. ตีฬ.	ขุททกนิกาย ขาดก ตีฬนิปาต
ข. ข่า. ติก.	ขุททกนิกาย ขาดก ติกนิปาต
ข. ข่า. เตรฬ.	ขุททกนิกาย ขาดก เตรฬนิปาต
ข. ข่า. ทวาทฬ.	ขุททกนิกาย ขาดก ทวาทฬนิปาต
ข. ข่า. ทสก.	ขุททกนิกาย ขาดก ทสกนิปาต
ข. ข่า. ทก.	ขุททกนิกาย ขาดก ทกนิปาต
ข. ข่า. นวก.	ขุททกนิกาย ขาดก นวกนิปาต
ข. ข่า. ปกัณณก.	ขุททกนิกาย ขาดก ปกัณณกนิปาต
ข. ข่า. ปญจก.	ขุททกนิกาย ขาดก ปญจกนิปาต
ข. ข่า. ปญญาฬ.	ขุททกนิกาย ขาดก ปญญาฬนิปาต
ข. ข่า. มหา.	ขุททกนิกาย ขาดก มหานิปาต
ข. ข่า. วิฬ.	ขุททกนิกาย ขาดก วิฬตินิปาต
ข. ข่า. สญฺญี.	ขุททกนิกาย ขาดก สญฺญีนิปาต
ข. ข่า. สตตก.	ขุททกนิกาย ขาดก สตตกนิปาต
ข. ข่า. สตตติ.	ขุททกนิกาย ขาดก สตตติณิปาต

ข. เกร	ขุททกนิกาย เกรดาถา
ข. เกร็.	ขุททกนิกาย เกร็ดาถา
ข. ธ.	ขุททกนิกาย ธมมปท
ข. ปฏี.	ขุททกนิกาย ปฏีสุมภิตามคฺค
ข. พุ	ขุททกนิกาย พุทรวส
ข. มหา.	ขุททกนิกาย มหานิทฺเทส
ข. สุ.	ขุททกนิกาย สุตตนิปาต
ที. ปาฏี.	ทีฆนิกาย ปาฏีกวคฺค
ที. มหา.	ทีฆนิกาย มหาวกคฺค
ม. อุป.	มชฺฌนิกาย อุปริปณฺณาสก
ม. ม.	มชฺฌนิกาย มชฺฌิมปณฺณาสก
ส. นิ.	สํยุตตนิกาย นีทานวกคฺค
ส. มหา.	สํยุตตนิกาย มหารวาวคฺค
ส. ส.	สํยุตตนิกาย สคาถวกคฺค
ส. สฬ.	สํยุตตนิกาย สฬายตนวกคฺค
ส. ม.	สวดมนต์ฉบับหลวง (พิมพ์ครั้งที่ ๕)
ร. ร. ๔	พระราชบัญญัติรัชกาลที่ ๔
ว. ว.	สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
ส. ฉ.	สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม)
ส. ส.	สมเด็จพระสังฆราช (สา)
- / -	เลขหน้าขึ้นดบอกล่่ม เลขหลังขึ้นดบอกล่่ม

TiP : ตัวอักษร **สีแดง** ด้านซ้าย คือตัวย่อที่มาของสภาขิต และส่วนตัวอักษร **สีน้ำเงิน** ด้านขวา คือตัวเต็มของพุทธศาสนสภาขิต ที่จะต้องนำมาเขียนอ้างที่มาในวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

และสุดท้ายอย่างล่่มนะครับ เวล่าน่าที่มาของพุทธศาสนสภาขิตใดไปอ้างอิงบอกที่มาของสภาขิตนั้นๆ จะต้องนำ **"ตัวเต็ม"** ของสภาขิตนั้นๆ ไปเขียน และอย่าเขียนแบบตัวย่อนะครับ **ตัวอย่างดูด้านล่าง**

สมดังพุทธสภาขิตที่มาใน **ขุททกนิกาย ธรรมบท** ว่า

แบบนี้ "ถูกต้อง"

สมดังพุทธสภาขิตที่มาใน **ขุ.ธ.** ว่า

แบบนี้ "ผิด"

และหวังว่าบทความนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนธรรมศึกษาทุกคนนะครับและอย่าล่่มจำที่มาของสภาขิตที่จะนำไปอ้างอิงแม่นๆ

กระทรวงมหาดไทย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ผาติ กยิรา อวิเหล่ง ปรี.

ควรทำแต่ความเจริญ อย่าเบียดเบียนเขา.

พ. ช. ส.ต.ต.ก. ๒๗/๒๑๒

แต่อย่างไรก็ตามให้สมเหตุสมผล อ้างอิงจากข้ออื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ขั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑. ในทางโลก คุณงามที่รูปร่างหน้าตา ส่วนในทางพระพุทธศาสนา
คุณงามที่ไหน ?

เฉลย ในทางพระพุทธศาสนา คุณงามกันที่มีคุณธรรมอันทำให้งาม ๒ ประการ
คือ ขันติ ความอดทน และโสรจจะ ความสงบเสงี่ยม ฯ

๒. ในโลกนี้ มีบุคคลประเภทใดบ้างที่หาได้ยาก ?

เฉลย มี ๒ ประเภท คือ

๑. บุพพการี บุคคลผู้ทำอุปกัระก่อน
๒. กตัญญูกตเวที บุคคลผู้รู้อุปกัระที่ท่านทำแล้ว และทำตอบแทนท่าน ฯ

๓. พระรัตนตรัย กับไตรสรณคมน์ เป็นอย่างเดียวกัน หรือต่างกันอย่างไร ?
การเปล่งวาจาถึงรัตนะ ๓ เป็นที่พึง จัดเป็นอย่างไหน ใน ๒ อย่างนั้น ?

เฉลย ต่างกัน คือ พระรัตนตรัย ได้แก่มหาด ๓ แห่งรัตนะ คือ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ส่วนไตรสรณคมน์ ได้แก่การถึง (เข้าถึง) พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
เป็นสรณะ ฯ

จัดเป็นไตรสรณคมน์ ฯ

๔. ภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่ควรเว้นอันตราย ๔ อย่าง คืออะไรบ้าง ?

เฉลย ควรเว้นอันตราย ๔ อย่าง คือ

๑. อุดทนต่อคำสอนไม่ได้ คือเพื้อหนายต่อคำสั่งสอนซึ่งเกียจทำตาม
๒. เป็นคนเห็นแก่ปากแก้ท้อง ทนความอดอยากไม่ได้
๓. เพลิดเพลินในกามคุณ ทะยานอยากได้สุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป
๔. รักผู้หญิง ฯ

๕. กายกับใจของเรานี้แบ่งออกเป็นกี่กอง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย แบ่งออกเป็น ๕ กอง ฯ

- คือ ๑. กองรูป ๒. กองเวทนา ๓. กองสัญญา
๔. กองสังขาร ๕. กองวิญญาณ ฯ

๖. อินทรีย์ ๖ กับอารมณ์ ๖ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ?

เฉลย มีความสัมพันธ์กันดังนี้

- ตา เป็นใหญ่ในการเห็นอารมณ์คือรูป
หู เป็นใหญ่ในการฟังอารมณ์คือเสียง
จมูก เป็นใหญ่ในการสูดดมอารมณ์คือกลิ่น
ลิ้น เป็นใหญ่ในการลิ้มอารมณ์คือรส
กาย เป็นใหญ่ในการถูกต้องอารมณ์คือโผฏฐัพพะ
ใจ เป็นใหญ่ในการรู้อารมณ์คือธรรม ฯ

๗. เมื่อโลกธรรม ๘ เกิดขึ้นแก่ตน ควรพิจารณาอย่างไร ?

เฉลย ควรพิจารณาว่า สิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ก็สักแต่ว่าเกิดขึ้น มันไม่เที่ยง

เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา เมื่อพิจารณาเห็นแล้วก็อย่ายินดี
ในส่วนที่น่าปรารถนา และอย่ายินร้ายในส่วนที่ไม่น่าปรารถนา ฯ

คิปปฏิบัติ

๘. ฆราวาสผู้ครองเรือนควรตั้งอยู่ในธรรมข้อใดบ้าง ?

เฉลย ควรตั้งอยู่ในฆราวาสธรรม ๔ คือ

๑. สัจจะ สัตย์ซื่อต่อกัน
๒. ทมะ รู้จักข่มจิตของตน
๓. ขันติ อดทน
๔. จาคะ สละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ฯ

๙. การคบคนชั่วเป็นมิตร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างไร ?

เฉลย เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างนี้ คือการร่วมกินร่วมนอน ร่วมเที่ยว ร่วมพรรคร่วมพวก ร่วมไปมาหาสู่กับคนชั่ว มักจะถูกคนชั่วชักจูงไปในทางชั่ว เช่น คนไม่เคยเป็นนักเลงหญิง ไม่ติดสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่เป็นอันธพาล ก็ย่อมถูกชักจูงไปจนกลายเป็นนักเลงหญิงได้ เป็นต้น ฯ

๑๐. ศิษย์ที่ดีพึงปฏิบัติต่อครูอาจารย์ อย่างไรบ้าง ?

เฉลย พึงปฏิบัติต่อท่านด้วยสถาน ๕ อย่างนี้ คือ

๑. ด้วยลูกขึ้นยืนรับ
๒. ด้วยเข้าไปยืนคอยรับใช้
๓. ด้วยเชื่อฟัง
๔. ด้วยอุปัฏฐาก
๕. ด้วยเรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันพุธ ที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑. การเรียนรู้พุทธประวัติได้ประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ ได้ประโยชน์ ๒ ประการ คือ

๑. ในด้านการศึกษา ทำให้ทราบความเป็นมาของพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับการศึกษาด้านความเป็นมาของชาติตน ทำให้บุคคล ได้ทราบว่า ชาติของตนเป็นมาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร เป็นต้น
๒. ในด้านปฏิบัติ ทำให้บุคคลได้แนวในการดำเนินชีวิตตามพระพุทธจริยา อันเป็นปฏิปทานำความสุขความเจริญมาให้แก่บุคคลตามสมควรแก่ การประพฤติปฏิบัติ ฯ

๒. วรรณะทั้ง ๔ มีหน้าที่ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ มีหน้าที่ต่างกันดังนี้

- กษัตริย์ มีหน้าที่รักษามบ้านเมือง
พราหมณ์ มีหน้าที่ฝึกสอนและทำพิธี
แพศย์ มีหน้าที่ทำนาค้าขาย
ศูทร มีหน้าที่รับจ้างใช้แรงงาน ฯ

๓. พระนามและนามต่อไปนี้ เกี่ยวข้องกับเจ้าชายสิทธัตถะอย่างไร ?

๑. มหาปชาบดีโคตมี

๒. อสิตดาบส (กาฬเทวิลดาบส)

ตอบ ๑. มหาปชาบดีโคตมี เป็นพระมาตุจฉา คือพระน้านางของเจ้าชายสิทธัตถะ

๒. อสิตดาบส (กาฬเทวิลดาบส) คือ ดาบสผู้เป็นที่คุ้นเคยของราชสกุล ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าสุทโธทนะ เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติใหม่ ๆ และพยากรณ์ว่า พระราชกุมารจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิราช หรือศาสดาเอกในโลก ฯ

๔. ญูปารหุบุคคล มีกี่ประเภท ? คือใครบ้าง ?

ตอบ มี ๔ ประเภท ฯ

คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑

พระอรหันต์ ๑ พระเจ้าจักรพรรดิ ๑ ฯ

๕. พระพุทธเจ้าเสด็จออกบรรพชา ตรัสรู้ และปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุเท่าไร ?

ตอบ เสด็จออกบรรพชา เมื่อมีพระชนมายุ ๒๙ ปี

ตรัสรู้ เมื่อมีพระชนมายุ ๓๕ ปี

ปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ฯ

๖. พระอรหันตสาวก ๕ รูปแรก คือใครบ้าง ?

ตอบ คือ ๑. พระอัญญาโกณฑัญญะ

๒. พระวัปปะ

๓. พระภัททิยะ

๔. พระมหานามะ

๕. พระอัสสชิ ฯ

๗. หลังจากตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงพระประสงค์จักแสดงธรรม
แก่ใครก่อน ? และสมพระประสงค์หรือไม่ ? เพราะเหตุไร ?

ตอบ ทรงพระประสงค์จักแสดงแก่อาฬารดาบส กาลามโคตร

และอุทกดาบส รามบุตร ฯ

ไม่สมพระประสงค์ ฯ

เพราะท่านทั้ง ๒ นั้นสิ้นชีพเสียแล้ว ฯ

๘. คำพูดว่า “ที่นี่รุ่มรวยหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ” เป็นคำพูดของใคร ?
เพราะเหตุไรจึงพูดเช่นนั้น ?

ตอบ ของยสกุลบุตร ฯ

เพราะเกิดความความเบื่อหน่าย ด้วยเห็นพวกบิรารนอนหลับ

มีอาการพิกลต่าง ๆ ฯ

ศาสนพิธี

๙. ศาสนพิธี คืออะไร ? ผู้ที่ได้เรียนรู้แล้วได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ แบบอย่าง หรือแบบแผนต่างๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา ฯ

ย่อมได้รับประโยชน์ คือ เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญกุศล การทำบุญ และการถวายทาน สามารถในการจัดพิธีต่างๆ ได้ถูกต้องตามระเบียบ แบบแผน เชื่อว่าเป็นผู้รักษาขนบประเพณีอันงดงามของพระพุทธศาสนาไว้ได้ด้วย ฯ

๑๐. วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ เป็นวันอะไร ? มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในวันนั้น ?

ตอบ เป็นวันอัฐมีบูชา ฯ

เป็นวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักระรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑. กิจที่บรรพชิตไม่ควรทำ เรียกว่าอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า อกรรมกิจ ฯ

มี ๔ คือ ๑. เสพเมถุน ๒. ลักทรัพย์

๓. ข่มัสตร์ ๔. พุดอวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตน ฯ

๒. อาบัติคืออะไร ? อาการที่ภิกษุต้องอาบัติ ๖ อย่างนั้น
อย่างไหนเสียหายมากที่สุด ?

ตอบ คือ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ฯ
ต้องด้วยไม่ละอาย จิตว่าเสียหายมากที่สุด ฯ

๓. ภิกษุปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญาดีแล้ว จะได้รับประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ ย่อมได้รับประโยชน์ คือ

ปฏิบัติศีล ทำให้เป็นผู้มีกาย วาจาเรียบร้อย

ปฏิบัติสมาธิ ทำให้ใจสงบมั่นคง ไม่ฟุ้งซ่าน

ปฏิบัติปัญญา ทำให้รอบรู้ในกองสังขาร ฯ

เลขที่ ๑๔
ลิกขบท
หน้า ๑๔ ข
พุดอง

๔. ปาราชิกทั้ง ๔ ลิกขาท เป็นสจิตตกะหรือจิตตกะ ? เพราะเหตุใด ?

ตอบ ปาราชิกทั้ง ๔ ลิกขาท เป็นสจิตตกะ ฯ

เพราะต้องด้วยจงใจ เกิดขึ้นโดยมีเจตนาเป็นสมุฏฐาน ฯ

๕. ภิกษุทำคนอื่นให้ถึงแก่ความตาย ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ถ้าไม่จงใจ ไม่เป็นอาบัติ แต่ถ้าจงใจประสงค์จะให้เขาตาย เป็นอาบัติ ฯ

๖. ภิกษุมีความกำหนดจับต้องอนุสัมบันต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ ภิกษุมีความกำหนดจับต้องอนุสัมบันที่เป็นหญิง ต้องอาบัติสังฆาทิเสส

อนุสัมบันที่เป็นบัณฑิตะเกะ ต้องอาบัติถุลลัจจัย

อนุสัมบันที่เป็นชาย ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๗. ภิกษุรู้ยู่ น้อมลามกที่เขาจะถวายสงฆ์มาเพื่อตนต้องอาบัติอะไร ?

ลามกนั้น ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตตีย์ ฯ

ได้แก่ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัช ซึ่งเรียกว่าปัจจัย ๔

และของที่เพิกกับปิยะอย่างอื่นอีก ฯ

๘. ผ้าไตรจีวร ที่ทรงอนุญาตให้ภิกษุอธิษฐานไว้ใช้มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๓ อย่าง ฯ

คือ ๑. สังฆาฏิ (ผ้าคลุม)

๒. อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม)

๓. อันตรวาสก (ผ้าถุง) ฯ

ปัญหาวิชาเรียงความกระทุ้ธรรม นักระธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

สาธุ ปาเปน ทุกกริ.

ความดี อันคนชั่วทำยาก.

วิ. จุล. ๗/๑๙๕ พ. อุ. ๒๕/๑๖๗.

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาชิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทุ้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันเสาร์ ที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑. สักคมทุกวันนี้เกิดความวุ่นวาย เพราะขาดธรรมอะไรบ้าง ?
เฉลย เพราะขาดธรรมเป็นโลกบาล ๒ อย่าง คือ
 ๑. หิริ ความละอายแก่ใจในการประพฤติชั่ว
 ๒. โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อผลของการประพฤติชั่ว
๒. สติ แปลว่าอะไร ? เพราะเหตุไรจึงถือว่าเป็นธรรมมีอุปการะมาก ?
เฉลย สติ แปลว่า ความระลึกได้ ฯ
เพราะช่วยให้สำเร็จกิจในทางที่ดี ฯ
๓. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ได้ชื่อว่ารัตนะ เพราะเหตุไร ?
เฉลย เพราะเป็นของมีคุณค่าและหาได้ยาก เหมือนเพชรนิลจินดามีค่ามาก
นำประโยชน์ และความสุขมาให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ ฯ

๔. ไตรลักษณ์ ได้แก่อะไรบ้าง ?

- เฉลย
๑. อนิจจตา ความเป็นของไม่เที่ยง
 ๒. ทุกขตา ความเป็นทุกข์
 ๓. อนัตตตา ความเป็นของไม่ใช่ตน ฯ

๕. ผู้ที่ทำงานไม่สำเร็จผลตามที่มุ่งหมายเพราะขาดคุณธรรมอะไรบ้าง ?

- เฉลย เพราะขาดอิทธิบาท คือคุณเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ ๔ อย่าง คือ
๑. ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
 ๒. วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น
 ๓. จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ
 ๔. วิมังสา หมั่นตรិตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ฯ

๖. ธรรมอันเป็นเครื่องกันจิตไม่ให้บรรลุความดี คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

เฉลย คือ นิวรณ์ ๕ ฯ มี

๑. กามฉันท์ พอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น
๒. พยาบาท ปองร้ายผู้อื่น
๓. ถีนมิทธะ ความที่จิตหดหู่และเคลิบเคลิ้ม
๔. อุทธัจจกุกกุกจะ ฟุ้งซ่านและรำคาญ
๕. วิจิกิจฉา ลังเลไม่ตกลงใจ ฯ

๗. คำว่า เจรจาขอบ ในมรรคมงคล ๘ นั้น คือเจรจาย่างไร ?

เฉลย คือเว้นจากพูดเท็จ เว้นจากพูดส่อเสียด เว้นจากพูดคำหยาบ และเว้นจากพูดเพ้อเจ้อ ฯ

คิหิปฏิบัติ

๘. มิตรแท้ที่ควรคบ มีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๔ ประเภท ๑ คือ

๑. มิตรมีอุปการะ
๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์
๓. มิตรแนะประโยชน์
๔. มิตรมีความรักใคร่ ๑

๙. อบายมุข ๔ มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๑. ความเป็นนักเลงหญิง

๒. ความเป็นนักเลงสุรา
๓. ความเป็นนักเลงเล่นการพนัน
๔. ความคบคนชั่วเป็นมิตร ๑

๑๐. ตีมน้ำเมา มีโทษอย่างไรบ้าง ?

เฉลย มีโทษ ๖ อย่าง คือ

๑. เสียทรัพย์	๒. ก่อการทะเลาะวิวาท
๓. เกิดโรค	๔. ถูกตีเตียน
๕. ไม่รู้จักอาย	๖. ทอนกำลังปัญญา ๑

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ ที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑. ประชาชนในชมพูทวีป มีกี่จำพวก ? พระพุทธเจ้าสืบเชื้อสายมาจาก
ชนชาติใด ?

เฉลย มี ๒ จำพวก คือ

๑. มิลักกะ เจ้าของถิ่นเดิม

๒. อริยกะ พวกอพยพมาใหม่ ๆ

สืบเชื้อสายมาจากชนชาติอริยกะ ๆ

๒. พระนามและนามดังต่อไปนี้ เกี่ยวข้องกับเจ้าชายสิทธัตถะอย่างไร ?

ก. พระเจ้าสุทโธทนะ	ข. พระนางเจ้าสิริมหามายา
ค. พระนันทะ	ง. วิศวามิตร
จ. นายฉันทะ	

เฉลย ก. พระเจ้าสุทโธทนะ เป็นพระราชบิดา

ข. พระนางเจ้าสิริมหามายา เป็นพระราชมารดา

ค. พระนันทะ เป็นพระกนิษฐภคินีต่างพระมารดา

ง. วิศวามิตร เป็นครูผู้สอนศิลปวิทยาเมื่อยังทรงพระเยาว์

จ. นายฉันทะ เป็นผู้ตามเสด็จในคราวออกผนวช ฯ

๓. พระเจ้าสุทโธทนะ มีพระราชโอรสพระราชธิดากี่พระองค์ ? มีพระนามว่าอะไรบ้าง ?

เฉลย มีพระราชโอรส ๒ พระองค์ คือ

๑. พระสิทธัตถกุมาร

๒. พระนันทกุมาร

มีพระราชธิดา ๑ พระองค์ คือพระนางรูปนันทา ฯ

๔. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาอะไรจึงเสด็จออกบวช ? ทรงบวชได้กี่ปี จึงตรัสรู้ ?

เฉลย ทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ ฯ

๖ ปี จึงตรัสรู้ ฯ

๕. เทศนาภักดิ์แรก ชื่ออะไร ? ปัจฉิมลักขิสาวก คือสาวกองค์สุดท้าย
ที่ได้เห็นพระศาสดา ได้แก่ใคร ?

เฉลย เทศนาภักดิ์แรก ชื่อ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ฯ
ปัจฉิมลักขิสาวก ได้แก่ พระสุภัททะ ฯ

๖. ธรรมจักขุ ดวงตาเห็นธรรมนั้น คือเห็นว่อย่างไร ? ได้เกิดขึ้นแก่ผู้ใด
เป็นคนแรก ?

เฉลย เห็นว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลล้วนมี
ความดับเป็นธรรมดา” ฯ
เกิดแก่โกณฑัญญพราหมณ์เป็นคนแรก ฯ

๗. คฤหัสถ์ที่บรรลुพระอรหัตผลคนแรกคือใคร ? เพราะฟังธรรมอะไร ?

เฉลย คือ ยสกุลบุตร ฯ
เพราะฟังอนุปพุพิภกา และอริยสัจ ๔ ฯ

๘. พระอัครสาวกทั้ง ๒ องค์สำเร็จเป็นพระโสดาบัน เพราะฟังธรรมจากใคร ?

เฉลย พระสารีบุตร ฟังธรรมจากพระอัสสชิเถระ ฯ
พระโมคคัลลานะ ฟังธรรมจากพระสารีบุตร ฯ

ศาสนพิธี

๙. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่นิยมประกอบพิธีการบูชาเป็นพิเศษ
ในปีหนึ่ง ๆ มีวันอะไรบ้าง ?

เฉลย วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา ฯ

๑๐. ปาฏิบุคลิกทาน และ สังฆทาน หมายถึงอะไร ?

เฉลย ปาฏิบุคลิกทาน หมายถึง ทานที่ถวายเจาะจงเฉพาะภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง
สังฆทาน หมายถึง ทานที่ถวายแก่สงฆ์ ไม่เจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑. นิสสัย และ อกรณียกิจ คืออะไร ? ทั้ง ๒ อย่างรวมเรียกว่าอะไร ?

เฉลย นิสสัย คือปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต

อกรณียกิจ คือกิจที่บรรพชิตไม่ควรทำ ฯ

ทั้ง ๒ อย่าง รวมเรียกว่า อนุศาสน์ ฯ

๒. อาบัติคืออะไร ? อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติ ๖ อย่างนั้น อย่างไหน

เสียหายมากที่สุด ?

เฉลย คือโทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ฯ

ต้องด้วยไม่ละอาย จัดว่าเสียหายมากที่สุด ฯ

๓. สิกขา กับ สิกขาบท ต่างกันอย่างไร ?

เฉลย ต่างกันดังนี้

สิกขา ได้แก่ข้อที่ควรศึกษา คือศีล สมาธิ และปัญญา

สิกขาบท ได้แก่พระบัญญัติมาตราหนึ่ง ฯ

๔. พูดอย่างไรเรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม ?

เฉลย พูดอวดคุณพิเศษอันยิ่งของมนุษย์ คือพูดว่าข้าพเจ้าได้ฌาน
วิโมกข์ สมาธิ สมาบัติ มรรค ผล เรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม ฯ

๕. อาบัติไม่มีมูล กำหนดโดยอาการอย่างไร ? โจทด้วยอาบัติไม่มีมูลเป็น อาบัติอะไร ?

เฉลย กำหนดโดยอาการ ๓ คือ

ไม่ได้เห็นเอง ๑ ไม่ได้ยิน ๑ ไม่ได้รังเกียจ ๑ ว่าภิกษุนั้นต้องอาบัติชื่อนั้น ฯ
โจทด้วยอาบัติปาราชิกต้องสังฆาติเสส
โจทด้วยอาบัติสังฆาติเสสต้องปาจิตติย์
โจทด้วยอาบัติอื่นจากนี้ต้องปาจิตติย์ ในสัมปชานมุสาวาทสิกขาบท ฯ

๖. คำว่า มาตุคาม ในสังฆาติเสส สิกขาบทที่ ๒ และ ๓ ต่างกันอย่างไร ?

เฉลย ในสิกขาบทที่ ๒ หมายรวมทั้งหญิงที่รู้เดียงสาและไม่รู้เดียงสา โดยที่สุด
แม้เกิดในวันนั้น
ส่วนในสิกขาบทที่ ๓ หมายเฉพาะหญิงที่รู้เดียงสาแล้วเท่านั้น ฯ

๗. ภิกษุต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย์ หรืออาบัติปาจิตติย์ มีวิธีแสดงอาบัติ ต่างกันอย่างไร ?

เฉลย นิสัคคียปาจิตติย์ ต้องเสียสละวัตถุอันเป็นเหตุให้ต้องอาบัตินั้นเสียก่อน
จึงแสดงอาบัติได้ ส่วนอาบัติปาจิตติย์นั้น ภิกษุพึงแสดงอาบัติได้เลย
ไม่มีวัตถุใด ๆ ที่ต้องสละ ฯ

๘. ในปาจิตติย์ ภิกษุต้องอาบัติเพราะพูดเรื่องจริง มีหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?
เฉลย มี ฯ

เพราะบอกอุตตริมนุสสธรรมที่มีจริงแก่นุปสัมบัน ตามสิกขาบทที่ ๘
แห่งมฺสาวาทวรรค และเพราะบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุแก่นุปสัมบัน
เว้นไว้แต่ได้รับสมมติ ตามสิกขาบท ที่ ๙ แห่งมฺสาวาทวรรค ฯ

๙. การนุ่งเป็นปริณทล คือการนุ่งอย่างไร ?

เฉลย คือ นุ่งเบี่ยงบนปิดสะดือ แต่ไม่ถึงกระโจมอก เบี่ยงล่างปิดหัวเข่าทั้ง ๒
ลงมาเพียงครึ่งแข้ง ไม่คลุมข้อเท้า ฯ

๑๐. ภิกษุฉันพลางพูดพลาง จะต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

เฉลย พูดทั้งที่ยังมีอาหารอยู่ในปาก ต้องอาบัติทุกกฏ พูดไม่มีอาหารอยู่ในปาก
ไม่ต้องอาบัติ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

กระทรวงศึกษาธิการ

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

สพพทานิ รมมทานิ ชินาติ.

การให้ธรรม ย่อมชนะการให้ทั้งปวง.

พ. ๖. ๒๕/๖๓.

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

๑. ธรรมคัมภีร์ครองโลก มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๒ อย่าง ฯ

คือ ๑. หิริ ความละอายบาป

๒. โอตตัปปะ ความกลัวบาป

๒. พระพุทธเจ้าทรงเป็นบุพพการีของพุทธบริษัทอย่างไร ? จงอธิบาย

เฉลย พระพุทธเจ้าทรงกระทำอุปการะแก่พุทธบริษัทก่อน ด้วยการทรง
แนะนำสั่งสอน ให้รู้ดีรู้ชอบตามพระองค์ เพื่อให้ได้บรรลุประโยชน์
ทั้ง ๓ คือ ประโยชน์ในโลกนี้ ประโยชน์ ในโลกหน้า และประโยชน์
อย่างยิ่งคือพระนิพพาน จึงถือว่าเป็นบุพพการี ฯ

๓. ทุจจริต คืออะไร ? พุทโศบายผู้อื่น จัดเข้าในทุจจริตข้อไหน ?

เฉลย ทุจจริต คือ ความประพฤติชั่ว ฯ

จัดเข้าในวจีทุจจริต ฯ

๔. อริยสัจ ๔ มีอะไรบ้าง ? ความไม่สบายกายไม่สบายใจ
จัดเป็นอริยสัจ ข้อไหน ?

เฉลย มี ๑. ทุกข์
๒. สมุทัย คือ เหตุให้เกิดทุกข์
๓. นิโรธ คือ ความดับทุกข์
๔. มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ฯ
จัดเป็นทุกข์ ฯ

๕. สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พิจารณาเนื่องๆ มีอะไรบ้าง ?
ทรงให้พิจารณาอย่างไร ?

เฉลย มี ความแก่ ความเจ็บไข้ ความตาย ความพลัดพราก และกรรม ฯ
ทรงสอนให้พิจารณาว่า
๑. เรามีความแก่เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้
๒. เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้
๓. เรามีความตายเป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความตายไปได้
๔. เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น
๕. เรามีกรรมเป็นของตัวเรา ทำดีจักได้ดีทำชั่วจักได้ชั่ว ฯ

๖. อายตนะภายนอก ๖ ได้แก่อะไรบ้าง ?

เฉลย ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อารมณ์ที่มาจากต้องกาย
ธรรม คืออารมณ์ ที่เกิดกับใจ ฯ

๗. สัมมกัมมันตะ ทำการงานชอบ คือทำอย่างไร ?

เฉลย คือ ทำโดยเว้นจากกายทุจริต ๓ ได้แก่
เว้นจากการฆ่าสัตว์
เว้นจากการลักทรัพย์-
เว้นจากการประพฤตินิन्दในกาม ฯ

คิปปฏิบัติ

๘. คุณธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่นไว้ได้ คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

เฉลย คือ สังคหวัตถุ ๔ ฯ

- มี ๑. ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
 ๒. ปิยวาจา เจรจาวาจาที่อ่อนหวาน
 ๓. อุตถจริยา ประพฤติสิ่งที่ประโยชน์แก่ผู้อื่น
 ๔. สมานัตตตา ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว ฯ

๙. ขรราวาสผู้ครองเรือนควรตั้งอยู่ในธรรมข้อใดบ้าง ?

เฉลย ควรตั้งอยู่ในขรราวาสธรรม ๔ คือ

๑. สัจจะ สัตย์ซื่อต่อกัน
 ๒. ทมะ รู้จักข่มจิตของตน
 ๓. ขันติ อดทน
 ๔. จาคะ สละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ฯ

๑๐. ศิลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย์ คืออะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

เฉลย คือ ศิล ๕ ฯ ได้แก่

๑. เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป
 ๒. เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
 ๓. เว้นจากประพฤติผิดในกาม
 ๔. เว้นจากพูดเท็จ
 ๕. เว้นจากดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความ
 ประมาท ฯ

 ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักระรรมขันตรี
สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

๑. พุทธประวัติ คืออะไร ? การเรียนรู้พุทธประวัตินั้นได้ประโยชน์
อย่างไร ?

เฉลย คือ เรื่องที่พรรณนาความเป็นไปของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฯ
ได้ประโยชน์ คือ ทำให้ทราบความเป็นมาของพระพุทธเจ้า
และแนวทางในการดำเนินชีวิตตามพระพุทธรจริยา ฯ

๒. เจ้าชายสิทธัตถะอุบัติขึ้นในวาระใด ? คนชาติไหน ?

เฉลย วรรณะกษัตริย์ ฯ
ชนชาติอริยกะ ฯ

๓. อสิตดาบสได้ทำนายสิทธัตถะกุมารว่าอย่างไร ?

เฉลย ทำนายว่า ถ้าอยู่ครองสมบัติ จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ
ถ้าออกบวช จักได้เป็นพระศาสดาเอกในโลก ฯ

๔. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาอะไร จึงเสด็จออกบรรพชา ?
หลังจากบรรพชาแล้วก็ปี จึงตรัสรู้ ?

เฉลย ทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ (เทวทูต ๔) ฯ
๖ ปี จึงตรัสรู้ ฯ

๕. พระพุทธเจ้าทรงตัดสินพระทัยว่าจะแสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์ก่อน
เพราะเหตุไร ?

เฉลย เพราะทรงระลึกถึงอุปการคุณของปัญจวัคคีย์ว่าได้เป็นผู้อุปัชฌาภ
พระองค์เมื่อครั้งทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ฯ

๖. ปฐมสาวกและปัจฉิมสาวก คือใคร ?

เฉลย ปฐมสาวก คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ
ปัจฉิมสาวก คือ พระสุภัททะ ฯ

๗. พระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระโสดาบัน เพราะได้ฟังธรรมจากใคร ?
ธรรมนั้นมีใจความว่าอย่างไร ?

เฉลย จากพระอัสสชิเถระ ฯ
ใจความว่า “ธรรมใดเกิดแต่เหตุ พระศาสดาทรงแสดงเหตุ
แห่งธรรมนั้น และความดับแห่งธรรมนั้น” ฯ

๘. พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญปฏิบัติบูชายิ่งกว่าอามิสบูชา
เพราะเหตุไร ?

เฉลย เพราะการปฏิบัติบูชานี้ ทำให้พระพุทธศาสนาดังมั่น
อยู่ได้ยาวนาน

ปัญหาวิชาเรียงความกระตุ้ธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ทพฺ มิตฺตานิ คนฺถติ.

ผู้ให้ ย่อมผูกไมตรีไว้ได้.

ส. ส. ๑๕/๓๑๖.

แต่จงอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย
๑ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น
ต้องเรียงเชื่อมความ ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระตุ้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด)
ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. โลกเดือดร้อนวุ่นวายในปัจจุบันนี้ เพราะขาดธรรมอะไร ?
 ตอบ เพราะขาดธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒ อย่าง คือ
 ๑. หิริ ความละอายบาป
 ๒. โอตตัปปะ ความกลัวบาป ฯ
๒. คนที่ทำอะไรมักพลั้งพลาด เพราะขาดธรรมอะไร ?
 ตอบ เพราะขาดสติ ความระลึกได้ก่อนแต่จะทำ และขาดสัมปชัญญะ ความรู้ตัวในขณะทำ ฯ
๓. บุพพการีและกตัญญูกตเวทีได้แก่บุคคลเช่นไร ?
 ตอบ บุพพการี ได้แก่ บุคคลผู้ทำอุปการะก่อน
 กตัญญูกตเวที ได้แก่ บุคคลผู้รู้อุปการะที่ผู้อื่นทำแก่ตน แล้วทำตอบแทน ฯ

๔. สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญเรียกว่าอะไร ?

โดยย่อมีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๗

โดยย่อมี ๓ คือ

๑. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

๒. สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

๓. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ๗

๔

๕. รัตนะ ๓ มีอะไรบ้าง ? รัตนะ ๓ นั้น มีคุณอย่างไร ?

ตอบ มี พระพุทธรูป ๑ พระธรรม ๑ พระสงฆ์ ๑ ๗

มีคุณอย่างนี้ คือ

๑. พระพุทธรูปเจ้ารู้ดีรู้ชอบด้วยพระองค์เองก่อนแล้ว
สอนผู้อื่นให้รู้ตาม

๒. พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว

๓. พระสงฆ์ปฏิบัติชอบตามคำสอนของพระพุทธรูปเจ้าแล้ว
สอนผู้อื่นให้กระทำตาม ๗

๖. ผู้ที่ทำงานไม่สำเร็จผลตามที่มุ่งหมายเพราะขาดคุณธรรม
อะไรบ้าง ?

ตอบ เพราะขาดอธิติบาท คือ คุณเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ ๔
อย่าง คือ

๑. ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

๒. วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น

๓. จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ

๔. วิมังสา หมั่นตรិตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ๗

๗. กรรมที่เป็นบาปหนักที่สุด มีชื่อเรียกว่าอะไร ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ มีชื่อเรียกว่า อนันตริยกรรม ๓

คือ ๑. มาตุฆาต ฆ่ามารดา

๒. ปิตุฆาต ฆ่าบิดา

๓. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์

๔. โลหิตุปบาท ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิต
ให้ห้อขึ้นไป

๕. สังฆเภท ยังสงฆ์ให้แตกจากกัน ๓

๕

คิปปิปฏิบัติ

๘. ผู้หวังประโยชน์ปัจจุบันจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะได้สมหวัง ?

ตอบ ต้องปฏิบัติตามหลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ ๔ ประการ คือ

๑. อุภูฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ในการประกอบกิจการงาน
ในการศึกษาเล่าเรียนในการทำธุระหน้าที่ของตน

๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษาทั้งทรัพย์สินและการทำงาน
ไม่ให้เสื่อมไป

๓. กัลยาณมิตรตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่ว

๔. สมชีวิตา ความเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้ ๓

๙. อบายมุข คืออะไร ? ตีมน้ำเมา มีโทษอย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ เหตุเครื่องฉิบหาย ๓

มีโทษ ๖ อย่าง คือ

๑. เสียทรัพย์

๒. ก่อการทะเลาะวิวาท

๓. เกิดโรค

๔. ถูกตีเตียน

๕. ไม่รู้จักอาย

๖. ทอนกำลังปัญญา ๓

๑๐. ความสุขของผู้ครองเรือนตามหลักพระพุทธศาสนา
เกิดมาจากเหตุอะไรบ้าง ?

ตอบ เกิดจากเหตุ ๔ อย่าง คือ

๑. สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์
๒. สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภคน
๓. สุขเกิดแต่ความไม่ต้องเป็นหนี้
๔. สุขเกิดแต่ประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. พระพุทธเจ้าสืบเชื้อสายมาจากชนชาติใด ? ชนชาตินั้นมาตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปได้อย่างไร ?

ตอบ สืบเชื้อสายมาจากชนชาติอริยกะ ฯ

ชาวอริยกะนั้นเป็นผู้เจริญด้วยความรู้และขนบธรรมเนียม มีสติปัญญามากกว่าพวกมิลักกะ เจ้าของถิ่นเดิม เมื่อข้ามภูเขาหิมาลัยมา ก็รุกไล่พวกมิลักกะ เจ้าของถิ่นเดิมให้ถอยเลือนลงมาทางใต้แล้วเข้าตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปแทน ฯ

๒. อะไรเป็นมูลเหตุให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช ?

ตอบ พระอรรคภิกษุแสดงตามนัยมหาปทานสูตรว่า ได้ทอดพระเนตรเห็นเทวทูตทั้ง ๔ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ทรงสังเวชเพราะได้ทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ๓ ข้างต้น ยังความพอพระหฤทัยในการออกผนวชให้เกิดขึ้น เพราะได้ทอดพระเนตรเห็นสมณะ ฯ

๓. อาหารดาบสและอุทกดาบส มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าอย่างไร ?

ตอบ อาหารดาบสและอุทกดาบส เป็นผู้ที่พระองค์ได้เคยอยู่อาศัยศึกษาลัทธิของท่านทั้ง ๒ ะ

๔. พระพุทธเจ้าเสด็จออกผนวช ตรัสรู้ และปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุเท่าไรบ้าง ?

ตอบ เสด็จออกผนวช เมื่อมีพระชนมายุ ๒๙ ปี
ตรัสรู้ เมื่อมีพระชนมายุ ๓๕ ปี
ปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ะ

๕. พระอัญญาโกณฑัญญะได้ชื่อว่าเป็นปฐมสาวก เพราะเหตุไร ?

ตอบ เพราะได้ฟังธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ได้ดวงตาเห็นธรรมแล้วอุปสมบทในพระพุทธศาสนาเป็นองค์แรก ะ

๖. คำว่า “ที่นี้ร่วนวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร ? เพราะเหตุใดจึงอุทานเช่นนั้น ?

ตอบ ของยสกุลบุตร ะ
เพราะเห็นอาการพิกลต่าง ะ ของหมู่ชนบริวารที่นอนหลับ ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความยินดีเหมือนเมื่อก่อน หมู่ชนบริวารเหล่านั้นปรากฏแก่ยสกุลบุตร ดุจซากศพที่ทิ้งอยู่ในป่าช้า ครั้นเห็นแล้วเกิดความสังเวชสลดใจ คิดเบื่อหน่าย จึงได้ออกอุทานเช่นนั้น ะ

๗. ครั้งพุทธกาล วัดเชตวัน ตั้งอยู่ที่เมืองอะไร ? ใครเป็นผู้สร้างถวาย ?

ตอบ เมืองสาวัตถี ะ
คฤหบดีอนาถปิณฑิกเศรษฐี เป็นผู้สร้างถวาย ะ

๘. การปลงอายุสังขารของพระพุทธรองค์ ถือโดยใจความว่าอย่างไร ?
และทรงปลงอายุสังขารเมื่อใด ?

ตอบ ถือโดยใจความว่า พระองค์ทรงปรารภถึงสังขารว่า ทรงพระชรา
ล่วงกาลผ่านไป
ไม่สามารถ บำเพ็ญพุทธกิจต่อไปได้อีกแล้ว ฯ
เมื่อวันเพ็ญ เดือน ๓ ก่อนวันปรินิพพาน ๓ เดือน ฯ

ศาสนพิธี

๙. ศาสนพิธี คืออะไร ? ผู้ที่ได้เรียนรู้แล้วได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ แบบอย่าง หรือแบบแผนต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา ฯ
ย่อมได้รับประโยชน์ คือ เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ
บำเพ็ญกุศล การทำบุญและการถวายทาน สามารถในการจัดพิธีต่าง ๆ
ได้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ชื่อว่า เป็นผู้รักษานบประเพณี
อันงดงามของพระพุทธศาสนาไว้ได้ด้วย ฯ

๑๐. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดไว้กี่วัน ? มีวันอะไรบ้าง ?

ตอบ ๔ วัน ฯ
มีวันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. ภิกษุรักษาพระวินัยดีแล้ว ย่อมได้อานิสงส์อย่างไร ?

ตอบ ย่อมได้อานิสงส์ คือไม่ต้องเดือดร้อนใจ ได้รับความชื่นชมขึ้นว่า
ได้ประพฤติดีงาม จะเข้าหมู่ ภิกษุผู้มีศีลก็องอาจไม่สะทกสะท้าน ฯ

๒. นิสสัยคืออะไร ? มีเท่าไร ? อะไรบ้าง ?

ตอบ คือปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต ฯ

มี ๔ อย่าง ฯ

๑. เทียวบิณฑบาต

๒. นุ่งห่มผ้าบังสุกุล

๓. อยู่โคนต้นไม้

๔. ฉันทาตองด้วยน้ำมูตรเน่า ฯ

๓. พุดอย่างไรเรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม ?

ตอบ พุดอวดคุณพิเศษอันยิ่งของมนุษย์ เช่น ฌาน วิโมกข์ สมาธิ สมาบัติ
มรรค ผล นิพพาน เรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม ฯ

๔. ปาราชิก ๔ สิกขาบทไหนที่ภิกษุใช้ให้คนอื่นทำก็ต้องอาบัติถึงที่สุด ?

ตอบ สิกขาบทที่ ๒ และสิกขาบทที่ ๓ ฯ

๕. คำว่า “ภิกษุประทุษร้ายตระกูล” ในสิกขาบทที่ ๑๓ แห่งสังฆาทิเสส หมายถึงการทำอะไร ?

ตอบ หมายถึงการที่ภิกษุประจบคฤหัสถ์ ยอมตนให้เขาใช้สอยเช่นเดิน ส่งข้าวให้เขาเป็นต้น หรือด้วยการเอาเปรียบโดยเชิงให้สิ่งเล็กน้อยด้วยหวังได้มาก ฯ

๖. จีวร ผ้านีสีทนะ อังสะ ผ้าเช็ดหน้า ย่อมผ้า เมื่อจะใช้สอย อย่างไหนควร พินทุ อย่างไหนไม่ควร ? เพราะเหตุใด ?

ตอบ จีวรและอังสะ ควรพินทุ เพราะใช้ห่ม ผ้านีสีทนะ ผ้าเช็ดหน้า และย่อมผ้า ไม่ต้องพินทุ เพราะไม่ได้ใช้ห่ม ฯ

๗. ไตรจีวร มีอะไรบ้าง ? ภิกษุอยู่ปราศจากไตรจีวรแม้คืนหนึ่ง ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ มี สังฆาฏิ คือผ้าคลุม อุตตราสงค์ คือผ้าห่ม และอันตรวาสก คือผ้าถุง ฯ ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ ฯ

๘. ภิกษุเข้าบ้านในเวลาวิกาล โดยไม่บอกลาภิกษุอื่นที่มีอยู่ในวัด ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีกิจรีบด่วน ฯ

๙. เสขยวัตร คืออะไร ? โภชนปฏิสัมยุต ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ตอบ คือ วัตรหรือธรรมเนียมที่ภิกษุจำต้องศึกษา ฯ ว่าด้วยเรื่องการรับและการฉันอาหาร ฯ

๑๐. ภิกษุฉันพลางพุตพลาง จะต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ พุดทั้งที่ยังมีอาหารอยู่ในปาก ต้องอาบัติทุกกฏ พุดไม่มีอาหารอยู่ในปาก
ไม่ต้องอาบัติ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาเรียงความกระตุ้ธรรม นักระธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันเสาร์ที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ปมาโท มจจุโน ปท.

ความประมาท เป็นทางแห่งความตาย.

พ. ๕. ๒๕/๑๘. พ. ๕. ๒๗/๕๒๔.

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ
และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อม
ความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระตุ้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอาทิตย์ที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

๑. สติแปลว่าอะไร ? เพราะเหตุไรจึงถือว่าเป็นธรรมมีอุปการะมาก ?

ตอบ สติ แปลว่า ความระลึกได้
เพราะอุดหนุนให้สำเร็จกิจในทางที่ดีๆ

๒. พบงูพิษแล้วสะดุ้งกลัวว่าจะถูกกัด จัดเป็นโอตตปัปะได้หรือไม่ ?
เพราะเหตุใด ?

ตอบ ไม่ได้
เพราะโอตตปัปะ หมายความว่าความเกรงกลัวต่อบาปๆ

๓. พระธรรมคืออะไร ? มีคุณต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร ?

ตอบ พระธรรมคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
มีคุณ คือย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่วๆ

๔. เหตุที่ทำให้บุคคลทำความชั่วเรียกว่าอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า อกุศลมูล หมายถึงรากเหง้าของอกุศลฯ

มี ๓ คือ

๑. โลภะ ยากได้

๒. โทสะ คิดประทุษร้ายเขา

๓. โมหะ หลงไม่รู้จริงฯ

๕. ธาตุ ๔ คืออะไรบ้าง ? ฟันจัดเป็นธาตุอะไร ?

ตอบ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลมฯ

เป็นธาตุดินฯ

๖. ชั้น ๕ ได้แก่อะไรบ้าง ? สังขารชั้นจัดเป็นรูปหรือนาม ?

ตอบ ได้แก่ รูปชั้น เวทนาชั้น สัญญาชั้น สังขารชั้น และวิญญาณชั้น ฯ
จัดเป็นนามฯ

๗. โลกธรรม ๘ คืออะไรบ้าง?

ตอบ คือ มีลาภ ๑ ไม่มีลาภ ๑

มียศ ๑ ไม่มียศ ๑

นินทา ๑ สรรเสริญ ๑

สุข ๑ ทุกข์ ๑ฯ

คิปปฏิบัติ

๘. บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อมารดาบิดาอย่างไร ?

ตอบ พึงปฏิบัติดังนี้

๑. ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ
๒. ทำกิจของท่าน
๓. ดำรงวงศ์สกุล
๔. ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก
๕. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่านฯ

๙. มิตรแท้ที่ควรคบ มีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๔ ประเภทฯ

- คือ
๑. มิตรมีอุปการะ
 ๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์
 ๓. มิตรแนะประโยชน์
 ๔. มิตรมีความรักใคร่ฯ

๑๐. ศีลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย์ คือศีลอะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ศีล ๕ฯ

- ได้แก่
๑. เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป
 ๒. เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
 ๓. เว้นจากประพฤติดินในกาม
 ๔. เว้นจากพูดเท็จ
 ๕. เว้นจากดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ที่ ๒๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

๑. คนในชมพูทวีปแบ่งออกเป็นกี่วรรณะ ? อะไรบ้าง ?

ตอบ แบ่งเป็น ๔ วรรณะฯ

คือ วรรณะกษัตริย์ วรรณะพราหมณ์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทรฯ

๒. เจ้าชายสิทธัตถะ อุบัติขึ้นในวรรณะใด ? เป็นชนชาติใด ?

ตอบ วรรณะกษัตริย์ฯ

เป็นชนชาติอริยกะฯ

๓. พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา ปรีนิพพาน
และถวายพระเพลิงในวันใด ?

ตอบ ประสูติในวันเพ็ญเดือน ๖

ตรัสรู้ในวันเพ็ญเดือน ๖

แสดงปฐมเทศนาในวันเพ็ญเดือน ๘

ปรีนิพพานในวันเพ็ญเดือน ๖

ถวายพระเพลิงในวันอัฐมีแรม ๘ ค่ำเดือน ๖ฯ

๔. อสิตดาบสกล่าวทำนายพระมหาบุรุษว่าอย่างไร ?

ตอบ ว่ามีคติเป็น ๒ คือ

ถ้าอยู่ครองฆราวาส จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ

ถ้าออกบวช จักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฯ

๕. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาอะไรจึงเสด็จออกบรรพชา ?

ตอบ ทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ (เทวทูต ๔) ฯ

๖. พระพุทธเจ้าทรงตัดสินพระทัยว่าจะแสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์ก่อน
เพราะเหตุไร ?

ตอบ เพราะทรงระลึกถึงอุปการคุณของปัญจวัคคีย์ ว่าได้เป็นผู้อุปัชฌาภพพระองค์
เมื่อครั้งทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาฯ

๗. สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล เป็นสถานที่ให้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญ
อะไรบ้าง ?

ตอบ เหตุการณ์ที่พระพุทธองค์

๑. ประสูติ

๒. ตรัสรู้

๓. ทรงแสดงธรรมจักกัปวัตตนสูตรเป็นครั้งแรก

๔. เสด็จปรินิพพานฯ

๘. ใครถวายบิณฑบาตแด่พระพุทธองค์ก่อนตรัสรู้ และก่อน
ปรินิพพาน ?

ตอบ ก่อนตรัสรู้ คือนางสุชาดา

ก่อนปรินิพพาน คือนายจุนทกัมมารบุตรฯ

ศาสนพิธี

๙. ปาฏิบุคลิกทานและสังฆทาน ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ ปาฏิบุคลิกทาน คือทานที่ถวายเจาะจงเฉพาะรูปนั้นรูปนี้
 สังฆทาน คือทานที่ถวายไม่เจาะจงรูปใดมอบเป็นของกลางให้สงฆ์
 จัดเฉลี่ยกันใช้สอยเองๆ

๑๐. การแสดงความเคารพพระ มีกี่วิธี ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๓ วิธีๆ

- คือ
๑. ประนมมือ ในบาลีเรียกว่า ทำอัญชลี
 ๒. ไหว้ ในบาลีเรียกว่า นมัสการ
 ๓. กราบ ในบาลีเรียกว่า อภิวาทๆ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคารที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

๑. กิจที่บรรพชิตไม่ควรทำมีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๔ อย่างๆ

- คือ ๑. เสพเมถุน ๒. ลักของเขา
๓. ขำสั่ว ๔. พุดอวดคุณพิเศษที่ไม่มีในตนๆ

๒. อาบัติคืออะไร ? ว่าโดยชื่อมีอะไรบ้าง ?

ตอบ อาบัติ คือโทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้ามๆ

- มี ๑. ปาราชิก ๒. สังฆาทิเสส ๓. อนุลัจจัย
๔. ปาจิตตีย์ ๕. ปาฏิเทสนียะ ๖. ทุกกฏ
๗. ทุพภาสิตๆ

๓. สิกขาคืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ คือข้อที่ภิกษุต้องศึกษาๆ

- มี ๑. ศีล ความรักษากายวาจาให้เรียบร้อย
๒. สมาธิ ความรักษาใจมั่น
๓. ปัญญา ความรอบรู้ในกองสังขารๆ

๔. ฤๅษุทำคนอื่นให้ถึงแก่ความตาย ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ถ้าไม่จงใจ ไม่ต้องอาบัติ แต่ถ้าจงใจประสงค์จะให้เขาตาย ต้องอาบัติปาราชิกา

๕. ฤๅษุมีความกำหนดจับต้องอนุสัณณ ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ จับต้องอนุสัณณที่เป็นหญิง ต้องอาบัติสังฆาติเสส
จับต้องอนุสัณณที่เป็นบัณเฑาะก์ ต้องอาบัติถุลลัจจัย
จับต้องอนุสัณณที่เป็นชาย ต้องอาบัติทุกกฏา

๖. เณลข ๕ ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ ได้แก่ เนยใส เนยข้น น้ามัน น้าผึ้ง น้าอ้อยา

๗. ฤๅษุนำเก้าอี้ของสงฆ์ไปใช้ในที่แจ้ง เมื่อหลีกไปจากที่นั้น พึงปฏิบัติ
อย่างไร ? ถ้าไม่ปฏิบัติอย่างนั้น ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ พึงเก็บเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นเก็บ หรือมอบหมายแก่ผู้อื่นา
ต้องอาบัติปาจิตตียา

๘. เสขียวัตร คืออะไร ? ฤๅษุละเมตต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ คือวัตรที่ฤๅษุจะต้องศึกษาา
ต้องอาบัติทุกกฏา

๙. ในการรับบิณฑบาต ฤๅษุพึงปฏิบัติอย่างไรจึงถูกต้อง
ตามเสขียวัตร ? จงตอบมาเพียง ๒ ข้อ

ตอบ รับโดยเคารพแลดูแต่ในบาตร รับแกงพอสมควรแก่ข้าวสุก
รับแต่พอเสมอขอบปากบาตรา (เลือกตอบเพียง ๒ ข้อ)

๑๐. การเถียงกันด้วยเรื่องอะไร จึงจัดเป็นวิวาทาธิกรณ์ ?

ตอบ การเถียงกันว่า สิ่งนี้เป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัยฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

กระทุ้ธรรม นักระธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ธมฺมจารี สุขฺม เสดิ.
ผู้ประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุข.

พ. ๕. ๒๕/๓๗, ๓๘. พ. ๖. ๒๕/๓๖๖.

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มา
แห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทุ้ตั้ง.
ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักรรณชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. ในโลกนี้ มีบุคคลประเภทใดบ้างที่พระพุทธศาสนาสอนว่าหาได้ยาก ?

ตอบ มีบุคคลที่หาได้ยาก ๒ ประเภท คือ

๑. บุพพการี บุคคลผู้ทำอุปการะก่อน

๒. กตัญญูกตเวที บุคคลผู้รู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว และทำตอบแทนท่าน ฯ

๒. ธรรมคัมภีร์ครองโลกมีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๒ อย่าง คือ ๑. หิริ ความละอายต่อบาป ๒. โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป ฯ

๓. รัตนะ ๓ อย่าง คืออะไรบ้าง? รัตนะที่ ๒ มีคุณอย่างไร ?

ตอบ คือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ฯ ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ฯ

๔. ทุจจริต คืออะไร ? พุทไสร้รายผู้อื่น จัดเข้าในทุจจริตข้อไหน ?

ตอบ ทุจจริต คือ ประพฤติชั่ว ประพฤติเสียหาย ฯ จัดเข้าในวจีทุจจริต ฯ

๕. เมื่อเพื่อนร่วมงานได้เลื่อนตำแหน่ง ไม่คิดริษยา พลอยยินดีกับเขาด้วย เชื่อว่าปฏิบัติตามพรหมวิหารธรรมข้อใด?

ตอบ มุทิตา ฯ

๖. อริยสัจ ๔ มีอะไรบ้าง ? ความไม่สบายกายไม่สบายใจ จัดเป็นอริยสัจข้อไหน ?

ตอบ มี ๑. ทุกข์ คือความไม่สบายกายไม่สบายใจ

๒. สมุทัย คือเหตุให้เกิดทุกข์

๓. นิโรธ คือความดับทุกข์

๔. มรรค คือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ฯ

จัดเป็นทุกข์ ฯ

๗. สัมมาวาจา เจรจาชอบ คือเจรจายังไร

ตอบ คือเว้นจากพูดเท็จ เว้นจากพูดส่อเสียด เว้นจากพูดคำหยาบ และเว้นจากพูดเพ้อเจ้อ ฯ

คหิปปกัฏฐิ

๘. การคบคนชั่วเป็นมิตร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างไร ?

ตอบ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างนี้ คือ มักจะถูกคนชั่วชักจูงไปในทางชั่ว เช่น คนไม่เคยเป็นนักเลงหญิง ไม่ติดสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่เป็นอันธพาล ก็ย่อมถูกชักจูงไปจนกลายเป็นนักเลงหญิงได้ เป็นต้น ฯ

๙. อบายมุข คืออะไร? ตีมน้ำเมา มีโทษอย่างไรบ้าง?

ตอบ คือ เหตุเครื่องฉิบหาย ฯ

มีโทษ ๖ อย่าง คือ ๑. เสียทรัพย์ ๒. ก่อการทะเลาะวิวาท ๓. เกิดโรค ๔. ถูกตีเตียน

๕. ไม่รู้จักอาย ๖. ทอนกำลังปัญญา ฯ

๑๐. ความสุขของผู้ครองเรือนตามหลักพระพุทธศาสนาเกิดมาจากเหตุอะไรบ้าง ?

ตอบ เกิดจากเหตุ ๔ อย่าง คือ

๑. สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์

๒. สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภคน

๓. สุขเกิดแต่ความไม่ต้องเป็นหนี้

๔. สุขเกิดแต่ประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักรรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. การเรียนรู้พุทธประวัติได้ประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ ได้ประโยชน์ ๒ ประการ คือ

๑. ในด้านการศึกษา ทำให้ทราบความเป็นมาของพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับ

การศึกษาตำนานความเป็นมาของชาติตน ทำให้บุคคลได้ทราบว่า ชาติของตน

เป็นมาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร เป็นต้น

๒. ในด้านปฏิบัติ ทำให้บุคคลได้แนวในการดำเนินชีวิตตามพระพุทธจริยา อันเป็น

ปฏิปทานำความสุขความเจริญมาให้แก่บุคคลตามสมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ ฯ

๒. คนในชมพูทวีปแบ่งออกเป็นกี่วรรณะ? วรรณะกษัตริย์ มีหน้าที่ทำอะไร ?

ตอบ แบ่งเป็น ๔ วรรณะ ฯ มีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง ฯ

๓. พระพุทธเจ้าประสูติที่ไหน ? เมื่อไร ?

ตอบ ที่ลุมพินีวัน ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ ฯ

วันเพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศก ๘๐ ปี ฯ

๔. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ และปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุเท่าไร ?

ตอบ ตรัสรู้ เมื่อมีพระชนมายุ ๓๕ ปี

ปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ฯ

๕. พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาแก่ใคร และเกิดผลอย่างไร?

ตอบ แก่พระปัญจวัคคีย์ ฯ เกิดผล คือพระอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมแล้วทูลขอ

บรรพชา ทำให้เกิดสังฆรัตนะ ฯ

๖. เทศนาถีกัณฑ์แรก ชื่ออะไร ? พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ใคร ?

ตอบ ชื่อ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ฯ แก่พระปัญจวัคคีย์ ฯ

๗. ขรรษาที่บรรลुพระอรหัตผลคนแรกคือใคร ? เพราะฟังธรรมอะไร ?

ตอบ คือ ยสกุลบบุตร ฯ เพราะฟังอนุปุปพิกกา และอริยสัจ ๔ ฯ

๘. พระอัครสาวกทั้ง ๒ องค์สำเร็จเป็นพระโสดาบัน เพราะฟังธรรมจากใคร ?

ตอบ พระสารีบุตร ฟังธรรมจากพระอัสสชิเถระ ฯ

พระโมคคัลลานะ ฟังธรรมจากพระสารีบุตร ฯ

ศาสนพิธี

๙. ศาสนพิธี คืออะไร ? ผู้ที่ได้เรียนรู้แล้วได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ แบบอย่าง หรือแบบแผนต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา ฯ

ย่อมได้รับประโยชน์ คือ เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญกุศล การทำบุญและ
การถวายทาน สามารถในการจัดพิธีต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ชื่อว่า เป็น
ผู้รักษาขนบประเพณีอันงดงามของพระพุทธศาสนาไว้ได้ด้วย ฯ

๑๐. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คืออะไร ?

ตอบ คือ การประกาศตนว่าเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นครธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต เรียกว่าอะไร ? อะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า นิสสัย ฯ

มี ๔ คือ ๑.เที่ยวบิณฑบาต ๒.นุ่งห่มผ้าบังสุกุล

 ๓.อยู่โคนต้นไม้ ๔.ฉันยาตองด้วยน้ำมูตรเน่า ฯ

๒. พระวินัย คืออะไร ? ผู้รักษาพระวินัยนั้นดีแล้ว ย่อมได้อานิสงส์อะไร ?

ตอบ คือพระพุทธรูปบัญญัติและอภิสงฆาจารย์ ฯ

ได้อานิสงส์ คือไม่ต้องเดือดร้อนใจ ได้รับความชื่นชมขึ้นว่า ได้ประพฤติดีงาม จะเข้าหมู่ภิกษุ
ผู้มีศีลก็องอาจไม่สะทกสะท้าน ฯ

๓. ผู้ปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญาดีแล้ว จะได้รับประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ ย่อมได้รับประโยชน์ คือ

ปฏิบัติศีล ทำให้เป็นผู้มีกาย วาจา เรียบร้อย

ปฏิบัติสมาธิ ทำให้ใจสงบมั่นคง ไม่ฟุ้งซ่าน

ปฏิบัติปัญญา ทำให้รอบรู้ในกองสังขาร ฯ

๔. พุทอย่างไรเรียกว่า อวตตตริมนุสสรธรรม ?

ตอบ พุทอวดคุณพิเศษอันยิ่งของมนุษย์ เช่น ฌาน วิโมกข์ สมาธิ สมาบัติ มรรค ผล

นิพพาน เรียกว่า อวตตตริมนุสสรธรรม ฯ

๕. คำว่า "ภิกษุประทุษร้ายตระกูล" ในสิกขาบทที่ ๑๓ แห่งสังฆาทิเสส หมายถึงการทำ
อย่างไร?

ตอบ หมายถึงการที่ภิกษุประจบคฤหัสถ์ ยอมตนให้เขาใช้สอย เช่น เดินส่งข้าวให้เขาเป็น
ต้น หรือโดยให้สิ่งของเล็กน้อยด้วยหวังได้มาก ฯ

๖. ผ้าไตรจีวร ที่ทรงอนุญาตให้ภิกษุอธิษฐานไว้ใช้มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๓ อย่าง ๆ คือ

๑. สังฆาฏิ (ผ้าคลุม) ๒. อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม) ๓. อันตราสก (ผ้าห่ม) ฯ

๗. พุทอย่างไร เชื่อว่าส่อเสียตภิกษุ ? ภิกษุพุทอย่างนั้นต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ เก็บความข้างนี้ไปบอกข้างโน้น เก็บความข้างโน้นมาบอกข้างนี้ ด้วยประสงค์จะให้
เขารักตน หรือให้เขาแตกกัน เชื่อว่าส่อเสียตภิกษุ ฯ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๘. ภิกษุบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุอื่นแก่นุสสัมบัน เป็นอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ถ้าได้รับสมมติไว้ ไม่เป็นอาบัติ

แต่ถ้าไม่ได้รับสมมติ เป็นอาบัติปาจิตตีย์ ตามสิกขาบทที่ ๙ แห่งมฺสาวาทวรรค ฯ

๙. เสขยวัตร คืออะไร ? ภิกษุไม่ปฏิบัติตาม ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ คือธรรมเนียมที่ภิกษุต้องศึกษา ฯ ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๑๐. การนุ่งเป็นปริมณฑล คือการนุ่งอย่างไร?

ตอบ คือ นุ่งเบี่ยงบนปิดสะดือ แต่ไม่ถึงกระโจมอก เบี่ยงล่างปิดหัวเข่าทั้ง ๒ ลงมาเพียง
ครึ่งแข้ง ไม่คลุมข้อเท้า ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

กระทรวงศึกษาธิการ

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

อภิตวาที นิรย อูเปติ.

คนพูดไม่จริง ย่อมเข้าถึงนรก.

พ. ๕. ๒๕/๕๕.

แต่ขออธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑
ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้อง
เรียงเชื่อมความ ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด)
ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักระรรมขันตรี

สอบในสนามหลวง

วันพุธที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

๑. สติ แปลว่าอะไร ? เพราะเหตุไรจึงชื่อว่าเป็นธรรมมีอุปการะมาก ?

ตอบ สติ แปลว่า ความระลึกได้ ฯ

เพราะป้องกันความเสียหาย และอุดหนุนให้สำเร็จกิจในทางที่ดี ฯ

๒. ธรรมที่ทำให้บุคคลให้งามคือธรรมอะไร ?

ตอบ คือ ขันติ ความอดทน และโสรจจะ ความสงบเสงี่ยม ฯ

๓. ที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญเรียกว่าอะไร ? โดยย่อมีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ฯ

โดยย่อมี ๓ คือ

๑. ทานมัย	บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
๒. สีลมัย	บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
๓. ภาวนามัย	บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ฯ

๔. พระธรรม คืออะไร ? มีคุณต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร ?

ตอบ พระธรรม คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ฯ

มีคุณ คือรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ฯ

๕. ธรรมเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ คืออิทธิบาท ๔ ฯ

มี ๑. ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

๒. วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น

๓. จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ

๔. วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ฯ

๖. คุณธรรมเป็นเครื่องอยู่ของท่านผู้ใหญ่ มีอะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๑. เมตตา ความรักปรารถนาจะให้อยู่เป็นสุข

๒. กรุณา ความสงสาร คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์

๓. มุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี

๔. อุเบกขา ความวางเฉย ไม่ดีใจไม่เสียใจเมื่อผู้อื่นถึงความวิบัติ ฯ

๗. กรรมที่เป็นบาปหนักที่สุด เรียกว่าอะไร ? เลือกตอบมา ๓ ข้อ

ตอบ เรียกว่า อนันตริยกรรม ๖

๑. มาตุฆาต ฆ่ามารดา

๒. ปิตุฆาต ฆ่าบิดา

๓. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์

๔. โลหิตุปบาท ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิต
ให้ห้อขึ้นไป

๕. สังฆเภท ยังสงฆ์ให้แตกกัน ๖

คิปปิปฏิบัติ

๘. ศิษย์ที่ดีพึงปฏิบัติต่อครูอาจารย์อย่างไร ?

ตอบ พึงปฏิบัติต่อท่านอย่างนี้ คือ

๑. ด้วยลูกขึ้นยืนรับ

๒. ด้วยเข้าไปยืนคอยรับใช้

๓. ด้วยเชื่อฟัง

๔. ด้วยอุปัฏฐาก

๕. ด้วยเรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ ๖

๙. บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อมารดาบิดาอย่างไร ?

ตอบ พึงปฏิบัติต่อท่านอย่างนี้ คือ

๑. ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ
๒. ทำกิจของท่าน
๓. ดำรงวงศ์สกุล
๔. ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก
๕. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน ฯ

๑๐. ศิลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย์ คือศิลปะอะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ศิล ๕ ฯ ได้แก่

๑. เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป
๒. เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
๓. เว้นจากประพฤติดิฉันในกาม
๔. เว้นจากพูดเท็จ
๕. เว้นจากดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดีที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

๑. พุทธประวัติ มีความสำคัญอย่างไรจึงต้องเรียนรู้ ?

ตอบ มีความสำคัญในการศึกษาและปฏิบัติพระพุทธศาสนา เพราะแสดง
พระพุทธรจริยาให้ปรากฏ ฯ

๒. เจ้าชายสิทธัตถะ เสด็จอุปบัติขึ้นในวรรณะใด ? เป็นชนชาติใด ?

ตอบ วรรณะกษัตริย์ ฯ
เป็นชนชาติอริยกะ ฯ

๓. อาฬารดาบสและอุทกดาบส มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า
อย่างไร ?

ตอบ อาฬารดาบสและอุทกดาบส เป็นผู้ที่พระองค์ได้เคยอยู่อาศัยศึกษา
ลัทธิของท่านทั้ง ๒ ฯ

๔. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ ตรัสรู้ร้อยสี่ ๔ ฯ

มี ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ฯ

๕. ธรรมจักขุ ดวงตาเห็นธรรมนั้น คือเห็นว่อย่างไร ? ได้เกิดขึ้นแก่ท่านผู้ใดเป็นคนแรก ?

ตอบ เห็นว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมดล้วนมีความดับเป็นธรรมดา” ฯ

ได้เกิดขึ้นแก่โกณฑัญญะพราหมณ์เป็นคนแรก ฯ

๖. ปฐมสาวกและปัจฉิมสาวกคือใคร ?

ตอบ ปฐมสาวก คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ

ปัจฉิมสาวก คือ พระสุภัททะ ฯ

๗. สังฆนียสถาน ๔ ตำบล คืออะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ๑. สถานที่ประสูติ

๒. สถานที่ตรัสรู้

๓. สถานที่ทรงแสดงธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

๔. สถานที่ปรินิพพาน ฯ

๘. พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญปฏิบัติบูชายิ่งกว่าอามิสบูชา เพราะเหตุไร ?

ตอบ เพราะการปฏิบัติบูชานี้ ทำให้พระพุทธศาสนาดั้งมั่นอยู่ได้ยาวนาน ฯ

ศาสนพิธี

๙. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดไว้กี่วัน ? คือวันอะไรบ้าง ?

ตอบ ๔ วัน ฯ

คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา และวันอาสาฬหบูชา ฯ

๑๐. ปาฏิบุคลิกทานและสังฆทาน ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ ปาฏิบุคลิกทาน คือ ทานที่ถวายเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ฯ

สังฆทาน คือ ทานที่ถวายเป็นของกลางให้สงฆ์จัดเฉลี่ยกันใช้สอย ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักระรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

๑. กิจที่บรรพชิตไม่ควรทำมีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๔ อย่าง ๆ คือ

๑. เสพเมถุน

๒. ลักขของเขา

๓. ฆ่าสัตว์

๔. พุดอวดคุณพิเศษที่ไม่มีในตน ๆ

๒. อาบัติคืออะไร ? มีโทษอย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือโทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม ๆ

มีโทษ คือ

อย่างหนัก ทำให้ขาดจากความเป็นภิกษุ

อย่างกลาง ทำให้ต้องอยู่กรรม คือประพฤติวัตรอย่างหนึ่ง
เพื่อทรมานตน

อย่างเบา ทำให้ต้องแสดงต่อหน้าภิกษุด้วยกัน ๆ

๓. ลึกขาคืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ข้อที่ภิกษุต้องศึกษา ฯ

มี ๑. ศีล ความรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อย

๒. สมาธิ ความรักษาใจมั่น

๓. ปัญญา ความรอบรู้ในกองสังขาร ฯ

๔. ภิกษุฆาตมนุษย์ ฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ ฆาตมนุษย์ ต้องอาบัติปาราชิก

ฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๕. ภิกษุมีความกำหนดจับต้องกายมนุษย์ ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ จับต้องกายมนุษย์ที่เป็นหญิง ต้องอาบัติสังฆาติเสส

จับต้องกายมนุษย์ที่เป็นบัณฑิตเถาะก์ ต้องอาบัติถุลลัจจัย

จับต้องกายมนุษย์ที่เป็นชาย ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๖. ภิกษุรู้อยู่ น้อมลามกที่เขาจะถวายเป็นสงฆ์มาเพื่อตนต้องอาบัติอะไร ?
ลามกนั้น ได้แก่อะไร ?

ตอบ ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ ฯ

ได้แก่ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัช ซึ่งเรียกว่าปัจจัย ๔ และ

ของที่เป็นกับปิยะอย่างอื่น ฯ

๗. ภิกษุเข้าบ้านในเวลาวิกาล โดยไม่บอกลาภิกษุอื่นในวัด
ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีกิจรีบด่วน ฯ

๘. ภิกษุสนทนาพูดคุยในขณะที่มีคำข้าวอยู่ในปาก ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๙. ในการรับบิณฑบาต ภิกษุสามเณรพึงปฏิบัติอย่างไรจึงถูกต้อง
ตามเสขียวัตร ? จงเลือกตอบเพียง ๒ อย่าง

ตอบ ๑. รับโดยเคารพ

๒. แลดูแต่ในบาตร

๓. รับแกงพอสสมควรแก่ข้าวสุก

๔. รับแต่พอเสมอขอบปากบาตร ฯ

(เลือกตอบเพียง ๒ อย่าง)

๑๐. ภิกษุเถียงกันด้วยเรื่องอะไร จึงเรียกว่า วิวาทาธิกรณ์ ?

ตอบ เถียงกันด้วยเรื่อง สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

กल्याณการี กल्याณิ ปापการี จ ปापโก.

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว.

สั. ส. ๑๕/๓๓๓. พุ. ซา. พุท. ๒๗/๘๔.

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อม
ความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคารที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. ธรรมอะไร สามารถคุ้มครองโลกให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขได้ ?

ตอบ ธรรมคุ้มครองโลก ๒ อย่าง คือ

๑. หิริ ความละอายต่อบาปทุจริต
๒. โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อผลของบาปทุจริต ฯ

๒. บุพพการีและกตัญญูกตเวทีได้แก่บุคคลเช่นไร ?

ตอบ บุพพการี ได้แก่บุคคลผู้ทำอุปการะก่อน
กตัญญูกตเวที ได้แก่บุคคลผู้รู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว และทำ
ตอบแทน ฯ

๓. รัตนะ ๓ มีอะไรบ้าง ? มีคุณอย่างไร ?

ตอบ มี พระพุทธเจ้า ๑ พระธรรม ๑ พระสงฆ์ ๑ ฯ
มีคุณอย่างนี้ คือ

๑. พระพุทธเจ้ารู้ดีรู้ชอบด้วยพระองค์เองก่อนแล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม
๒. พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว
๓. พระสงฆ์ปฏิบัติชอบตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วสอนผู้อื่นให้ทำตาม ฯ

๙. อบายมุข ๔ มีอะไรบ้าง ?

- ตอบ มี ๑. ความเป็นนักเลงหญิง
 ๒. ความเป็นนักเลงสุรา
 ๓. ความเป็นนักเลงเล่นการพนัน
 ๔. ความคบคนชั่วเป็นมิตร ฯ

๑๐. สังคหัตถ์ ๔ มีอะไรบ้าง ?

- ตอบ มี ๑. ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
 ๒. ปิยวาจา เจรจาวาจาที่อ่อนหวาน
 ๓. อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่ประโยชน์แก่ผู้อื่น
 ๔. สมานัตตตา ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพุธที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. คนในชมพูทวีปแบ่งออกเป็น ๔ วรรณะ คืออะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ๑. กษัตริย์ ๒. พราหมณ์
๓. แพศย์ ๔. ศูทร ฯ

๒. อสิตดาบสกล่าวทำนายพระมหานุรุชว่อย่างไร ?

ตอบ ว่ามีคติเป็น ๒ คือ
ถ้าอยู่ครองฆราวาส จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ
ถ้าออกบวช จักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฯ

๓. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาอะไรจึงเสด็จออกบรรพชา ?

ตอบ ทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ
(เทวทูต ๔) ฯ

๔. “ที่นี่ไม่ร่นวาย ที่นี่ไม่ขัดข้อง” เป็นคำพูดของใคร ? พูดกับใคร ?

ตอบ เป็นพระดำรัสของพระพุทธเจ้า ฯ
ตรัสกับยสกุบุตร ฯ

๕. พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาแก่ใคร และเกิดผลอย่างไร ?

ตอบ แก่พระปัญจวัคคีย์ ฯ
เกิดผล คือพระอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว
ทูลขอบรรพชา ฯ

๖. พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะสำเร็จเป็นพระโสดาบัน เพราะฟังธรรมจากใคร ?

ตอบ พระสารีบุตร ฟังธรรมจากพระอัสสชิ
พระโมคคัลลานะ ฟังธรรมจากพระสารีบุตร ฯ

๗. สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธรูปชื่ออะไร ? ตั้งอยู่ในเมืองไหน ?

ตอบ ชื่อว่า มกุฏพันธเจดีย์ ฯ
เมืองกุสินารา ฯ

๘. ใครถวายบิณฑบาตแด่พระพุทธรูปองค์ก่อนตรัสรู้ และก่อนปรินิพพาน ?

ตอบ ก่อนตรัสรู้ คือนางสุชาดา
ก่อนปรินิพพาน คือนายจุนทกัมมารบุตร ฯ

ศาสนพิธี

๙. ศาสนพิธี คืออะไร ? ผู้ที่ได้เรียนรู้แล้วได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ แบบอย่างหรือแบบแผนต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา ฯ
ย่อมได้รับประโยชน์ คือ เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญกุศล การทำบุญ และการถวายทาน สามารถในการจัดพิธีต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ชื่อว่าเป็นผู้รักษามโนธรรมอันงามของพระพุทธศาสนาไว้ได้ด้วย ฯ

๑๐. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คืออะไร ?

ตอบ คือการประกาศตนยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตของตน ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. พระวินัย คืออะไร ? ภิกษุรักษาพระวินัยดีแล้ว ย่อมได้อานิสงส์อะไร ?

ตอบ คือพระพุทธบัญญัติและอภิสมภาร ฯ

ได้อานิสงส์ คือไม่ต้องเดือดร้อนใจ เกิดความเข้มแข็งว่าตน
ประพฤติดีงาม จะเข้าหมู่ภิกษุ ผู้มีศีลก็องอาจไม่สะทกสะท้าน ฯ

๒. อาบัติคืออะไร ? อาการที่ภิกษุต้องอาบัติ ๖ อย่างนั้น อย่างไหนเสียหาย
มากที่สุด ?

ตอบ คือโทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ฯ
ต้องด้วยไม่ละอาย จัดว่าเสียหายมากที่สุด ฯ

๓. สิกขา และ สิกขาบท ได้แก่อะไร ?

ตอบ สิกขา ได้แก่ข้อที่ควรศึกษา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา
สิกขาบท ได้แก่พระบัญญัติข้อหนึ่ง ๆ ฯ

๔. ภิกษุทำคนอื่นให้ถึงแก่ความตาย ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ถ้าไม่จงใจ ไม่ต้องอาบัติ แต่ถ้าจงใจทำให้ถึงแก่ความตาย
ต้องอาบัติปาราชิก ฯ

๕. ไตรจีวร มีอะไรบ้าง ? ภิกษุอยู่ปราศจากผ้าชิ้นหนึ่ง ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ มี สังฆาฏิ คือผ้าคลุม อุตตราสงค์ คือผ้าห่ม และอันตรวาสก คือผ้าถุง ฯ

ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ ฯ

๖. ภิกษุนอนในที่มุงที่บังเดียวกันกับสามเณร จะเป็นอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ นอนได้ ๓ คืบ ไม่เป็นอาบัติ เกินกว่านั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๗. พุทอย่างไร ชื่อว่าส่อเสียดภิกษุ ? ภิกษุพุทอย่างนั้นต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ เก็บความข้างนี้ไปบอกข้างโน้น เก็บความข้างโน้นมาบอกข้างนี้ ด้วยประสงค์จะให้เขารักตน หรือให้เขาแตกกัน ชื่อว่าส่อเสียดภิกษุ ฯ

ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๘. ภิกษุบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุอื่นแก่อนุปสัมบัน เป็นอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ถ้าได้รับสมมติไว้ ไม่เป็นอาบัติ

แต่ถ้าไม่ได้รับสมมติ เป็นอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๙. เสขิยวัตร คืออะไร ? ภิกษุละเมิดต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ คือวัตรที่ภิกษุจะต้องศึกษา ฯ

ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๑๐. การนุ่งเป็นปริมณฑล คือการนุ่งอย่างไร ?

ตอบ คือนุ่งเบี่ยงบนปิดสะดือ แต่ไม่ถึงกระโจมอก เบี่ยงล่าง ปิดหัวเข่าทั้ง ๒ ลงมา เพียงครึ่งแข้ง ไม่ถึงปิดข้อเท้า ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เวลา ๑๓.๐๐ น.

คุณวา จาตุตโน คุณ.

ผู้มีความดี จงรักษาความดีของตนไว้.

ส.ส.

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อม
ความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เวลา ๑๓.๐๐ น.

๑. ก่อนทำงานและขณะทำงาน เวลาไหนท่านให้ใช้สติ เวลาไหนท่านให้ใช้สัมปชัญญะ ?

ตอบ สติ ความระลึกได้ใช้ก่อนทำ

สัมปชัญญะ ความรู้ตัวใช้ในขณะทำ ฯ

๒. บุคคลคิดอย่างไร เชื่อว่ามีhiri คิดอย่างไร เชื่อว่ามีโอตตัมปะ ?

ตอบ คิดละอายต่อบาป เชื่อว่ามีhiri ฯ

คิดเกรงกลัวต่อบาป เชื่อว่ามีโอตตัมปะ ฯ

๓. ทุจจริต คืออะไร ? พุติใส่ร้ายผู้อื่น จัดเข้าในทุจจริตข้อไหน ?

ตอบ ทุจจริต คือความประพาดิชั่ว ความประพาดิเสียหาย ฯ

จัดเข้าในวจีทุจจริต ฯ

๔. พระธรรม คืออะไร ? มีคุณต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร ?

ตอบ พระธรรม คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ฯ

มีคุณ คือรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ฯ

๕. ในพรหมวิหาร ๔ ความรักอย่างไร จึงจัดว่าเมตตา ?

ตอบ ความรักด้วยความปรารถนาจะให้เป็นผู้สุข ๆ

๖. ขันธ์ ๕ ได้แก่อะไรบ้าง ? สังขารขันธ์ จัดเป็นรูปหรือนาม ?

ตอบ ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ ฯ
จัดเป็นนาม ฯ

๗. สัมมาวาจา เจรจาชอบ คือเจรจายังไร ?

ตอบ คือเว้นจากพูดเท็จ เว้นจากพูดส่อเสียด เว้นจากพูดคำหยาบ
และเว้นจากพูดเพ้อเจ้อ ฯ

คิปปปฏิบัติ

๘. ขรवासผู้ครองเรือนควรตั้งอยู่ในธรรมข้อใดบ้าง ?

ตอบ ควรตั้งอยู่ในขรवासธรรม ๔ คือ

๑. สัจจะ ซื่อสัตย์ต่อกัน

๒. ทมะ รู้จักข่มใจของตน

๓. ขันติ อดทน

๔. จาคะ สละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ฯ

๙. ศิลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย์ คือศิลปะอะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ศิล ๕ ฯ ได้แก่

๑. เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป

๒. เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย

๓. เว้นจากประพฤตินิเฒ่าในกาม

๔. เว้นจากพูดเท็จ

๕. เว้นจากดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ฯ

๑๐. บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อมารดาบิดาอย่างไร ?

ตอบ พึงปฏิบัติต่อท่านอย่างนี้ คือ

๑. ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ
๒. ทำกิจของท่าน
๓. ดำรงวงศ์สกุล
๔. ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก
๕. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. ประชาชนในชมพูทวีปมีกี่จำพวก ? พระพุทธเจ้าสืบเชื้อสายมาจาก
ชนชาติใด ?

ตอบ มี ๒ จำพวก คือ

๑. มลิกกะ เจ้าของถิ่นเดิม

๒. อริยกะ พวกอพยพมาใหม่ ๆ

สืบเชื้อสายมาจากชนชาติอริยกะ ๆ

๒. พระมหาบุรุษประสูติที่ไหน ? ตรงกับวันอะไร ?

ตอบ ประสูติที่ลุมพินีวัน ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ ๆ

ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๖ ๆ

๓. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาอะไรจึงเสด็จออกผนวช ? หลังจากผนวช
แล้วก็ปีจึงตรัสรู้ ?

ตอบ ทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ (เทวทูต ๔) ๆ

๖ ปี จึงตรัสรู้ ๆ

๔. เทศนาภิกษุครั้งแรก ชื่ออะไร ? ทรงแสดงแก่ใคร ?

ตอบ เทศนาภิกษุครั้งแรก ชื่อธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ๆ

ทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ ๆ

๕. ขรวาาสที่บรรลຸพระอรหัตตผลคนแรกคือใคร ? เพราะฟังธรรมอะไร ?

ตอบ คือยสกุลบุตร ๑

เพราะฟังอนุปพพิกขาและอริยสัจ ๔ ๑

๖ พระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระโสดาบัน เพราะได้ฟังธรรมจากใคร ?
ธรรมนั้นมีใจความว่าอย่างไร ?

ตอบ จากพระอัสสชิเถระ ๑

ใจความว่า “ธรรมใดเกิดแต่เหตุ พระศาสดาทรงแสดงเหตุแห่งธรรมนั้น
และความดับแห่งธรรมนั้น” ๑

๗. ใครถวายบิณฑบาตแด่พระพุทธองค์ก่อนตรัสรู้และก่อนปรินิพพาน ?

ตอบ ก่อนตรัสรู้ คือนางสุชาดา

ก่อนปรินิพพาน คือนายจุนทกัมมารบุตร ๑

๘. สังฆนียสถาน ๔ ตำบล คืออะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ๑. สถานที่ประสูติ

๒. สถานที่ตรัสรู้

๓. สถานที่ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

๔. สถานที่ปรินิพพาน ๑

ศาสนพิธี

๙. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดไว้กี่วัน ? คือวันอะไรบ้าง ?

ตอบ กำหนดไว้ ๔ วัน ๑

คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา และวันอาสาฬหบูชา ๑

๑๐. ปาฏิบุคลิกทานและสังฆทาน ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ ปาฏิบุคลิกทาน คือทานที่ถวายเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ๑

สังฆทาน คือทานที่ถวายเป็นของกลางให้สงฆ์จัดเฉลี่ยกันใช้สอย ๑

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต เรียกว่าอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า นิสสัย ๖

มี ๔ คือ ๑. เที่ยวบิณฑบาต

๒. นุ่งห่มผ้าบังสุกุล

๓. อยู่โคนต้นไม้

๔. ฉันทาตองด้วยน้ำมูตรเน่า ๖

๒. อาบัติ คืออะไร ? อาบัติอย่างหนักได้แก่อะไร ?

ตอบ คือโทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ๖

ได้แก่อาบัติปาราชิก ๖

๓. ลิกขา คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ข้อที่ภิกษุต้องศึกษา ๖

มี ๑. คีล ความรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อย

๒. สมาธิ ความรักษาใจมั่น

๓. ปัญญา ความรอบรู้ในกองสังขาร ๖

๔. ภิกษุฆ่ามนุษย์ ฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ ฆ่ามนุษย์ ต้องอาบัติปาราชิก

ฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ต้องอาบัติปาจิตติย์ ฯ

๕. กุลทูสกะ ภิกษุประทุษร้ายตระกูล คือประพฤติเช่นใด ? มีโทษอย่างไร ?

ตอบ คือประจบคฤหัสถ์ ฯ

สงฆ์สวดประกาศห้าม ๓ ครั้ง ไม่ปฏิบัติตาม ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ฯ

๖. เกสัช ๕ มีอะไรบ้าง ? น้ำตาลทรายจัดเข้าในเกสัชใด ?

ตอบ เกสัช ๕ มี เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ฯ

น้ำตาลทราย จัดเข้าในน้ำอ้อย ฯ

๗. ผ้าไตรจีวร คือผ้าอะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ๑. สังฆาฏิ (ผ้าคลุม)

๒. อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม)

๓. อันตรวาสก (ผ้าถุง) ฯ

๘. ภิกษุเข้าบ้านในเวลาวิกาล โดยไม่บอกลาภิกษุอื่นในวัด ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ต้องอาบัติปาจิตติย์ เว้นไว้แต่มีกิจรีบด่วน ฯ

๙. เสดิยวัตรคืออะไร ? ภิกษุไม่ปฏิบัติตามในเสดิยวัตร ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ คือวัตรหรือธรรมเนียมที่ภิกษุจำต้องศึกษา ฯ

ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๑๐. ในการรับบิณฑบาต ภิกษุสามเณรพึงปฏิบัติอย่างไรจึงถูกต้องตามเสดิยวัตร ? จงเลือกตอบเพียง ๒ อย่าง

ตอบ ๑. รับโดยเคารพ

๒. แลดูแต่ในบาตร

๓. รับแกงพอสสมควรแก่ข้าวสุก

๔. รับแต่พอเสมอขอบปากบาตร ฯ

(เลือกตอบเพียง ๒ อย่าง)

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง